

NADBISKUPOVA RIJEČ

**KAO KRIST PASTIR
USUSRET DOLASKU SVETOGA OCA**

Vanjske pripreme, državno-crkvene, za drugi posjet Svetoga Oca našoj Crkvi i Domovini dobro teku. Zagreb i Bistrica, glavne točke dolaska Papina imaju iskustvo velikih skupova već stoljećima, posebno u ovome stoljeću. Sjetimo se Marijanskog i Mariološkog kongresa, te Nacionalnog euharistijskog kongresa 1984. godine. Split će u svojoj hrvatskoj i mediteranskoj posebnosti znati dočekati Petra naših dana. No, svi smo, zapravo okrenuti tom milosnom događaju koji će nas obdariti beatifikacijom sluge Božjega Alojzija kardinala Stepinca.

U ovom uvodniku u novi dvobroj našega *Vjesnika* ne kanim poticati organizaciju hodočašća u Zagreb i Split. O tome ču ovih dana uputiti poseban dopis. Želim u ovoj prigodi zastati zajedno s cijelim našim prezbiterijem pred dva pastira, pred dva velika lika Crkve Kristove: to su zagrebački nadbiskup Alojzije kardinal Stepinac i rimski biskup Ivan Pavao II. Sveopći Otac u Mariji Bistrici uzdiže na čast oltara jednog pastira u Hrvata. Stavlja nam kao govor, pred nas, ostvarenje lika pastira, mučenika, svjedoka, čovjeka izrasla iz naših krajeva i dozrela do nasljedovanja, u vatri, krvavih promjena našega nemirnog stoljeća. Nosi nama svećenicima izbrušenu, dijamantne ljepote, poruku koju prvi Papa oblikova ovako: "Pasite povjereni vam stado Božje, nadgledajte ga - ne prisilno, nego dragovoljno, po Božju; ne radi prljava dobitka, nego oduševljeno; i ne kao gospodari Baštine, nego kao uzori stada. Pa kad se pojavi Natpastir, primit ćete neuveli vijenac slave" (1 Pt 5, 1-4). Jest, sluga Božji Alojzije živio je za svoje stado; trpio je za nj i položio svoj život kao i Krist - Pastir.

Samо trideset godina kasnije naša Crkva sa svojim biskupima i prezbiterima polaze novi ispit vjernosti Kristu Pastiru i našem narodu. Časno je i milosno živjeti na prijelazu stoljeća i tisućljeća. Svatko od nas u prezbiteriju Zadarske Crkve pozvan je vidjeti značenje ovoga trenutka za cijelo iduće stoljeće. Njezini sadašnji pastiri, to jest mi, zacrtat će njezin hod za duže vrijeme. Zaista nam je shvatiti naš trenutak kao što ga je shvatio nadbiskup Stepinac. Zaista smo pozvani posvjedočiti pastirsku ljubav u Crkvi i narodu pod cijenu velikih napora i, ako treba, trpljenja do potpunog predanja. To će se, nadamo se, odvijati ne tako dramatično kao u životu Sluge Božjega, ali sigurno hoće u upornom, tihom i zauzetom izgaranju "da život imaju i da ga imaju u izobilju" (Iv 10, 10). Ne shvatiti to bilo bi neoprostivo, blizu izdaji.

Takav život starještine Crkve svjedoči uvjerljivi lik Ivana Pavla II. Tko od nas u njemu ne vidi poticaj i poziv da se ne štedi, da ne uzmiče, već da kaže Kristu i Crkvi - *totus tuus sum*. Taj istrošeni, ali samo fizički, i pogrbljeni starac s nevidenom duhovnom energijom pastira Crkve, trči pred svima nama. Govori riječima, ali još više životom što je činiti cijeloj Crkvi, sto je činiti nama pastirima.

Skori događaj beatifikacije i posebnog susreta dvaju velikih pastira na našem tlu neizrecivi je Očev dar svima nama i poziv da svjesno živimo ovaj trenutak Crkve.

Nadbiskup

SVETA STOLICA

Segreteria di Stato
Affari Generali

Vatikan, 24. lipnja 1998.

Preuzvišeni Gospodine,

Čast mi je priopćiti Vam sljedeću poruku Uzoritog Kardinala Državnoga Tajnika:

“U povodu svečanoga spomena 40. obljetnice biskupskoga ređenja mons. Marijana Oblaka Sveti Otac najsrdaćnije čestita Slavljeniku i pridružuje se njegovoj zahvali Kristu Gospodinu, velikome i vječnome svećeniku, za nebrojena dobročinstva primljena tijekom dugoga i plodnoga pastirskog služenja u Crkvi zadarskoj, u teškim vremenima i okolnostima i uvijek prožeta velikom i požrtvovnom ljubavlju. Istodobno Njegova Svetost po majčinskom zagovoru Presvete Bogorodice Marije i svete Anastazije djevice i mučenice ište duhovnu utjehu i nebesku nagradu za sav Slavljenikov apostolski trud i muku te mu udjeljuje apostolski blagoslov koji rado proširuje na svu Braću u biskupstvu, prezbitere, redovnike, redovnice i cijelu biskupijsku Zajednicu koja sudjeluje u slavlju.

Kardinal Angelo Sodano, državni tajnik Njegove Svetosti.”

I ja sa svoje strane od srca čestitam preuzvišenome gospodinu nadbiskupu Marijanu Oblaku, te Vas, uz veliko poštovanje, najljepše pozdravljam.

Vašemu preuzvišenome gospodstvu

odani

Preuv. gospodin
mons. Ivan Prenda,
nadbiskup zadarski
Ivan

*+ Giovanni Battista Re
zadarski*

Iz povijesti naših župa

Grad Nin 223

Naši pokojnici

Fra Ambroz Lučev 226

Sestra Gabrijela Grandov 227

Kronika 228

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE - Službeni vjesnik Nadbiskupije zadarske. Izdavač: Nadbiskupski ordinarijat Zadar, Zeleni trg 1. Ureduje: uredničko vijeće. Odgovorni urednik: msgr. Ivan Prenda, nadbiskup zadarski, Zeleni trg 1, 23000 Zadar, tel. 315-712, fax 316-299. Tisak: W& graf, Zadar, Nikole Tesle bb, 23000 Zadar. Datum ulaska u tisak: 18. 8. 1998.

SADRŽAJ**Nadbiskupova riječ**

Kao Krist Pastir - ususret dolasku Svetoga Oca 197

Sveta Stolica

Poruka kardinala Angela Sodana, državnog tajnika Svetog Oca 198

Hrvatska biskupska konferencija

Priopćenje sa XVI. plenarnog zasjedanja HBK 199

Proglas hrvatskih biskupa o Papinu pohodu Hrvatskoj 201

Zadarska nadbiskupija

Nadbiskupov proglas u povodu Papina pohoda našoj Crkvi i domovini 203

Tjedan "Nin - najstariji hrvatski kraljevski grad"

- Propovijed nadb. Ivana Prende na svečanom euh. slavlju u Ninu, 7. 6. 1998. 204
XXXVII. svećenički dan Zadarske nadbiskupije

- Duh Sveti - činitelj sakrameata (epikleza), predavanje mr. Marka Babića 206

Proslava 40. obljetnice biskupskog posvećenja Marijana Oblaka, nadb. zadarskoga u miru

- Riječ pozdrava nadb. Ivana Prende mons. Oblaku na svečanom euh. slavlju u katedrali . 212

- Homilija nadb. Josipa Bozanića na svečanoj misi. 213

- Zahvalno slovo nadb. Marijana Oblaka na svršetku svećane mise u katedrali 215

- Riječ nadb. Ivana Prende na primanju u sjemeništu "Zmajević" 215

- Riječ nadb. Marijana Oblaka na primanju u sjemeništu "Zmajević" 216

Blagoslov kamena temeljca nove župne crkve sv. Antuna Padovanskog u Zadru - Smiljevac . 216

Odredbe

- Odbor za hodočašća prigodom Papina posjeta 217

- Imenovanja 217

Vijesti i događaji

Nadbiskupov susret s ravnateljima osnovnih i srednjih škola 219

Susret nadbiskupa Prende i episkopa Longina 219

Blagoslov kamena temeljca nove crkve u Zadru 220

Otvorena župna knjižnica u Preku 220

Proslavljen Svećenički dan Zadarske nadbiskupije 220

Svećenička ređenja u Zadru 221

Proslava svetkovine sv. Petra i Pavla 221

Liturgija sv. Ivana Zlatoustog u katedrali 222

Proslavljen sv. Ilija u Parčićima 222

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA**PRIOPĆENJE SA XVI. PLENARNOG ZASJEDANJA HBK
(od 16. do 18. lipnja 1998.)**

U Zagrebu je, u dvoru zagrebačkoga nadbiskupa od 16. do 18. lipnja održano XVI. plenarno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije. Trodnevnom zasjedanju prisustvovali su članovi HBK te Apostolski nuncij msgr. Giulio Einaudi i delegat Biskupske konferencije BIH, banjalučki biskup msgr. Franjo Komarica.

Zasjedanje je otvorio predsjednik HBK, zagrebački nadbiskup msgr. Josip Bozanić. U pozdravnom govoru, nadbiskup Bozanić je u kratkim crtama izdvojio dvije ključne teme ovog zasjedanja. Istaknuo je da će jedna od centralnih tema ovog zasjedanja biti usredotočena na pripravu dočeka Sv. Oca u Hrvatskoj. Druga tema, koja je posebno na srcu Crkve, naglasio je predsjednik HBK, "jest pastoral mladih u našim prilikama". Ovo vrijeme tranzicije s poljuljanim vrednotama "na osobit način pogoda mlade generacije", rekao je predsjednik HBK. Stoga je pozvao ne samo Crkvu nego i sve druge državne i društvene ustanove "da posvete više vremena mlađeži". Podsjećajući na "radosnu vijest o Papinu dolasku u Hrvatsku" zagrebački nadbiskup je istaknuo da Sveti Otac želi Crkvu u Hrvata ohrabriti da s pouzdanjem nastavi kršćanski živjeti na hrvatskom tlu ne okrećući se natrag. Polazeći od pretpostavke duhovne i materijalne obnove, te želje da ovo zasjedanje otvoriti nova usmjerenja za evangelizaciju u Hrvatskoj, nadbiskup Bozanić, gledajući na Crkvu kao glas savjesti društva, osvrnuo se i na prilike u školstvu, te izrazio zabrinutost Crkve za događaje u našem školstvu na kraju školske godine. Naglasio je da je "u pitanju dostojanstvo učitelja, učenika i roditelja".

Apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj, msgr. Giulio Einaudi, u svom pozdravnom govoru, dao je pregled posjeta različitim dužnosnikama Svetе Stolice Hrvatskoj u posljednjih mjesec i pol dana i izrazio svoju osobnu radost da će Sveti Otac uskoro opet biti među Hrvatima.

Delegat sestrinske Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, msgr. Franjo Komarica u svom je izlaganju ocrtao situaciju Crkve u Bosni i Hercegovini te izrazio zahvalnost HBK za razumijevanje i suočavanje s njihovim poteškoćama. Istodobno je prenio radost svoje Biskupske konferencije zbog posjeta Sv. Oca Hrvatskoj, a posebno zbog beatifikacije kardinala Stepinca.

Jednu od središnjih točaka ovog zasjedanja, posvećenu pripravi za pastoralni pohod Svetog Oca Hrvatskoj, prezentirali su generalni tajnik HBK, požeški biskup msgr. Antun Škvorčević i pomoćni biskup splitsko-makarski, msgr. Marin Barać. Rečeno je da duhovna priprava za posjet Sv. Oca i beatifikaciju služe Božjega kardinala Alojzija Stepinca, treba obuhvatiti cijelokupnu Crkvu, od osobne pa do nacionalne razine. U središtu priprave Crkve u Hrvata za proglašenje blaženim kardinala Alojzija Stepinca, istaknuli su biskupi, treba biti duhovni lik blagopokojnog kardinala. Papin posjet Splitu također upućuje na vrijednosti koje povezuju Crkvu i narod na hrvatskom prostoru od rano-kršćanske i starohrvatske tradicije do današnjih dana. Zagreb i Split povezuju likovi mučenika svetog Dujma i kardinala Stepinca. Njih dvojica su svjedoci kršćanskih vrijednosti, a time i zajedničke baštine Zagreba i Splita. Što se tiče liturgijske i duhovne priprave na razini župa, biskupi preporučuju vjernicima i župnicima da tijekom ovih ljetnih mjeseci ne propuste prigodu molitve i hodočašća na nakanu uspješnog pohoda Sv. Oca Hrvatskoj.

Duhovna priprava je već počela i ona ulazi u cijelokupnu pripravu za Veliki jubilej 2000. godine. Neposredno intenzivno korisno vrijeme duhovne pripreme bit će od Velike Gospe do dolaska Sv. Oca. Od tog blagdana pa do dolaska Sv. Oca imamo sedam tjedana. U tom će razdoblju Liturgijski institut u Zadru pripremiti sedam

nacrt za homilije koje će biti od pomoći svećenicima. Vijeće HBK za katehizaciju pobrinut će se da za mjesec rujan izade pet kateheza namijenjenih kao pomoć vjeroučiteljima kako osnovnih tako i srednjih škola. Biskupi će također u povodu dolaska Sv. Oca izdati prigodnu poslanicu.

S ovog zasjedanja biskupi su uputili svoj proglaš o Papinu pohodu Hrvatskoj. Biskupi su također odabrali geslo za Papin posjet, a to je: "Bit ćete mi svjedoci" (Dj 1, 8).

U nastavku rada biskupi su napravili konačnu doradu provedbenog ugovora o vjeronauku u školi, čiji nacrt je već bio prihvaćen na prošlom plenarnom zasjedanju HBK u Lovranu, u ožujku ove godine. S obzirom na to da je dosadašnji predstojnik Nacionalnog katehetiskog ureda dr. Zvonimir Kurečić potreban na novoj dužnosti, biskupi su za novog predstojnika izabrali dr. Milana Šimunovića, svećenika riječko-senjske nadbiskupije i profesora na teologiji u Rijeci.

Biskupi su razmotrili pitanje imenovanja predsjednika i ravnatelja Hrvatskog Caritasa. Dosadašnji predsjednik msgr. Vladimir Stanković, zbog raznih zaduženja koje ima u Crkvi, na vlastiti je zahtjev razriješen dužnosti. Stoga su biskupi za predsjednika Hrvatskog Caritasa izabrali dosadašnjeg predsjednika Nadzornog odbora Hrvatskog Caritasa, zadarskog nadbiskupa msgr. Ivana Prendu, a za potpredsjednike dosadašnje članove Nadzornog odbora Hrvatskog Caritasa: križevačkog vladiku msgr. Slavomira Miklovša i pomoćnog biskupa dakovačko-srijemskog msgr. Đuru Gašparovića. Dosadašnji ravnatelj, vlc. Josip Grošić, izabran je u novi mandat na dodatnih pet godina. Budući da dolazi do reorganizacije u Hrvatskom Caritasu, biskupi su dali smjernice za promjenu Statuta Hrvatskog Caritasa.

Drugog dana zasjedanja glavna tema bila je posvećena pastoralu mladih u našim prilikama. Uvodno izlaganje dao je šibenski biskup msgr. Ante Ivas. U detaljnoj analizi socijalne i duhovne situacije u kojoj se današnja mladež nalazi, biskupi su željeli doći do određenih usmjerenja kako Crkva može pomoći mladima. Naglašeno je da postoji svojevrsna apatija svih relevantnih institucija glede problema s kojima se susreću mladi. Također je uočeno da i u samoj Crkvi postoji premalo institucija koje se sustavno bave problematikom mladih. Konstatiran je nedostatak istraživanja o vrijednosnom sustavu

mladih, pomanjkanje dugoročnih pastoralnih planova, te nedostatna koordinacija u radu s mladima na mnogim razinama. Kontakt Crkve s mladima, istaknuli su biskupi, danas je porastao na brojnosti što nije istodobno rezultiralo formiranjem adekvatne liturgijske zajednice. Mladi našeg vremena nisu osjetljivi na granice župe, pa je potrebno više nastojanja da bi se osjetili članovima jedne crkvene zajednice. Ističući potrebu da tema pastoralu mladih mora biti prisutna i na sljedećem zasjedanju, biskupi su preporučili da se utemelje biskupijski centri za pastoral mladih a u župama intenzivira rad katoličkih udruga mladih. U tom vidu, neposredno nakon posjeta Sv. Oca, Vijeće za laike HBK organizirat će kolokvij o pastoralu mladih na kome će se uz izmjenu iskustava i analizu situacije na terenu pokušati pristupiti izradi projekta za pastoral mladih.

Predsjednik crkvene Komisije za odnose s državom, msgr. Josip Bozanić, izvjestio je biskupe o poduzetim koracima u smjeru izrade četvrtog ugovora između Svetе Stolice i Rep. Hrvatske o ekonomskim pitanjima. Spomenuo je da su od posljednjeg zasjedanja HBK održana dva sastanka između predstavnika Crkve i države. Za sada su razgovori u preliminarnoj fazi, na razini općih principa. Nakon kraće diskusije biskupi su dali svoju podršku Crkvenoj komisiji da nastavi u zacrtanom smjeru.

Na prijedlog zadarskog nadbiskupa msgr. Ivana Prendu, biskupi su razgovarali o statusu zadarske nadbiskupije.

Hrvatska biskupska konferencija također je dala svoje pozitivno mišljenje o osnivanju teološkog fakulteta u Splitu.

Na ovom zasjedanju prihvaćen je nacrt ugovora između HBK i Ministarstva kulture RH glede izložbe "Kršćanstvo u Hrvata" u Vatikanu od 15. listopada 1999. pa do 15. siječnja 2000. godine.

Biskupi su također potvrdili Statut Katoličke udruge "Kap dobrote".

Razgovarajući o duhovnim potrebama Hrvata u dijaspori, biskupi su odlučili da će izvidjeti mogućnost otvaranja još jedne Hrvatske katoličke misije u Sloveniji.

Kako su tijekom zasjedanja HBK i dalje pristizale vijesti o događajima s Kosova, hrvatski biskupi su izrazili svoju zabrinutost za sudbinu progonjenih na Kosovu te upućuju svoj glas u

DAN DOMOVINSKE ZAHVALNOSTI

- U povodu Dana domovinske zahvalnosti, svečanoj podjeli činova poginulim braniteljima Domovinskog rata, u Hrv. kazališnoj kući u Zadru, u utorak, 4. 8., u ime Nadbiskupije zadarske prisustvovao je generalni vikar, mons. M. Boločanić i tom prigodom održao molitvu za poginule. U srijedu, 5. 8., u katedrali sv. Stošije, Generalni vikar je predvodio misu zahvalnicu u povodu Dana domovinske zahvalnosti, te u ime Nadbiskupije prisustvovao svečanom prijemu u Županijskom domu u Zadru.

GOSPA OD SNIJEGA NA ISTU - Na blagdan "Gospe od Sniga", 5. 8., na Istu, o. Nadbiskup je predvodio svečanu misu u župnoj crkvi i kasnije u zavjetnoj Gospinoj crkvici na brdu Straža iznad Ista.

NADBISKUP PRIMIO IVANA ARALIĆU - U ponedjeljak, 13. 7., Nadbiskupa je pohodio prof. Ivan Aralica.

BLAGOSLOV NOVOG DOMA U ZEMUNIKU / POSJET MOLATU - u utorak, 14. 7., o. Nadbiskup je blagoslovio novi umirovljenički dom na Gradini u Zemuniku, u sklopu svečanog otvorenja na kojem su bili nazočni ing. Z. Mateša, predsjednik Vlade RH, dr. Jure Radić, ministar obnove i ing. Joso Škara, ministar socijalne skrbi. Nadbiskup se pridružio visokoj državnoj delegaciji koja je kasnije posjetila otoke Molat, Zverinac i Rivanj.

SASTANAK S VODSTVOM CARITASA - U srijedu, 15. 7., o. Nadbiskup se susreo s vodstvom Nadbiskupskog Caritasa radi organizacije susreta donatora koji su tijekom rata pomagali. Susret bi se održao 11.-12. rujna ove godine.

SJEDNICA EKONOMSKOG VIJEĆA - U petak, 17. 7., u Nadbiskupskom domu u Zadru, o. Nadbiskup je predsjedao XIII. sjednici Ekonomskog vijeća Zadarske nadbiskupije.

SJEDNICA ZBORA SAVJETNIKA - U ponedjeljak, 20. 7., u Nadbiskupskom domu u Zadru, o. Nadbiskup je predsjedao XIV. sjednici Zbora savjetnika Zadarske nadbiskupije.

PRELAT KLEYBOLDT U ZADRU - Od 20. do 23. 7., prelat njemačke biskupije Münster boravio je u posjetu Zadarskoj nadbiskupiji i tom prilikom obišao dio Nadbiskupije sa željom da vidi tijek obnove u ratu postradalog dijela Nadbiskupije. Prelat Kleyboldt posjetio je i mons. M. Oblaka u Velom Ratu.

PROSLAVA SV. ILIJE U PARČIĆIMA - U ponedjeljak, 20. 7., u Parčićima je proslavljen naslovnik stare romaničke crkvice sv. Ilike, sv. misom koju je predvodio gen. vikar, mons. M. Bolobanić (vidi: Vjesti).

KONCERT AKADEMSKOG ZBORA "GLINKA" - U srijedu, 22. 7., u katedrali sv. Stošije, održan je koncert duhovne glazbe akademskog zbora "Glinka" iz St. Petersburga (Rusija), u organizaciji Bratovštine "Cigoj" i gosp. Krunkoslava Cigoja. Koncertu je prisustvovao o. Nadbiskup.

IMOVINSKO STANJE ŽUPE ZEMUNIK - U četvrtak, 23. 7., o. Nadbiskup je primio g. Božidara Longina, dožupana i g. Milu Fabijanu, načelnika Općine Zemunik radi rješavanja imovinskog stanja župe Zemunik.

KOMEMORACIJA I POKOP IVE MAŠINE - U petak, 25. 7., održana je komemoracija za pokojnog prečkog rodoljuba i mučenika Ivu Mašinu, u Hrvatskoj kazališnoj kući. Komemoraciji su bili nazočni o. Nadbiskup i Generalni vikar. Poslijepodne, u Preku, o. Nadbiskup je, uz sudjelovanje brojnog puka iz Preka i okolice, predvodio sprovod i misu zadušnicu za pok. Ivu Mašinu, čiji su posmrtni ostaci tom prigodom preneseni iz Stare Gradiške i pokopani na samostansko groblje na Školjiću.

NADBISKUP U ŠVICARSKOJ - Od 26. do 31. 7., o. Nadbiskup je boravio u Ansereu, Švicarska, na susretu biskupa - prijatelja fokolarića iz raznih zemalja.

NADBISKUP GORIZIJE U ZADRU - U ponedjeljak, 27. 7., Zadar je pohodio mons. Antonio V. Bommarco, nadbiskup Gorizije, na svom putovanju prema Cresu. Nadbiskupa je primio mons. M. Bolobanić, gen. vikar, a razgovaralo se o pripremnim radovima za montažu crkve na Bilom Brigu - Zadar koju Zadarskoj nadbiskupiji poklanja Caritas Gorizije.

TISUĆU GODINA RIBARSTVA U HRVATA - U petak, 31. 7. u Salima je održan svečani skup na kojem je predstavljen zbornik "Tisuću godina ribarstva u Hrvata". Skupu je u ime Nadbiskupije prisustvovao mons. M. Bolobanić.

SLAVLJE NA OTOKU JADRO - U subotu, 1. 8. 98., u ribarskoj crkvici Male Gospe na otočiću Jadro (Piškera) na Kornatima, mons. M. Bolobanić, gen. vikar, zajedno sa saljskim župnikom don Jurom Zubovićem i drugim svećenicima, predvodio je concelebrirano misno slavlje u sklopu tradicionalnog hodočašća tom Gospinom svetištu. To je najstarija poznata ribarska crkva na hrvatskoj obali.

600. OBLJETNICA ZAGLAVA I 540. OBLJETNICA POSVETE CRKVE - U nedjelju, 2. 8., na blagdan Gospe od Anđela (Porcijunkule), svečano je proslavljen 600. obljetnica

prilog nevinim žrtvama nasilja i etničkog čišćenja, zastupajući principe da svatko ima pravo na ljudsko dostojanstvo, slobodu i dom. Hrvatski biskupi apeliraju na demokratski svijet da ne dozvoli reprizu agresije na goloruki narod koja se dogodila u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini. Hrvatski biskupi daju punu podršku već započetoj inicijativi biskupijskih Caritasa da se na razini HBK nastavi sa skupljanjem humanitarne pomoći za ugrožene na Kosovu.

Plenarno zasjedanje HBK završilo je 18. lipnja u popodnevnim satima, a u srijedu, 17.

lipnja, u organizaciji Tiskovnog ureda HBK održana je tiskovna konferencija.

Prvog dana zasjedanja, u utorak, 16. lipnja, u zagrebačkoj katedrali biskupi su se okupili na svečano euharistijsko slavlje koje je u 17.30 predvodio predsjednik HBK, msgr. Josip Bozanić, a nadahnutu propovijed održao je varaždinski biskup msgr. Marko Culej. Euharistijskom slavlju uz Apostolskog nunciju prisustvovao je i uzoriti gospodin kardinal Franjo Kuharić.

Tajništvo HBK

PROGLAS HRVATSKIH BISKUPA O PAPINU POHODU HRVATSKOJ

Dragi vjernici!

Vijest o ponovnom pastirskom pohodu Pape Ivana Pavla II. Crkvi u hrvatskom narodu službeno smo vam objavili u Krašiću, 8. svibnja 1998., o stotoj godišnjici rođenja sluge Božjega kardinala Alojzija Stepinca. Svi katolički vjernici i gradani dobre volje Republike Hrvatske primili su tu vijest s neskrivenom radošću. U tome prepoznajemo veliku ljubav Svetog Oca prema nama.

Papa je pohodio Hrvatsku za vrijeme rata, u rujnu 1994. godine, o devetstotoj obljetnici zagrebačke nadbiskupije. U travnju 1997. posjetio je Sarajevo i ohrabrio našu braću u Bosni i Hercegovini. U ovoj Jubilejskoj godini Duha Svetoga, od 2. do 4. listopada, Papa ponovno dolazi u Hrvatsku. Trećeg listopada proglašit će blaženim slugu Božjega kardinala Alojzija Stepinca u našem nacionalnom marijanskom svetištu Mariji Bistrici. Pohodit će i Split povodom tisuću sedamstotom godišnjice njegovog postojanja te Solin, gdje su naši vjerski i narodni korijeni.

Tisućljetno čašćenje mučenika svetog Dušma i proglašenje blaženim mučenika Alojzija Stepinca, znakovit je sadržaj Papinog pastoralnog pohoda. Stoga smo mi biskupi na XVI. plenarnom zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu, s posebnom pozornošću razmotrili taj povijesni događaj za našu Crkvu.

Zahvalni smo Svetom Ocu za veliku pažnju, brigu i ljubav koju nam iskazuje svojim ponovnim pastirskim pohodom. Posebno smo mu zahvalni što će proglašiti blaženim Slugu Božjega kardinala Alojzija Stepinca, koji je u teškim vremenima za našu Crkvu svojim mučeništvom potvrdio ne samo vjernost Kristu, Crkvi i narodu, nego je svojim herojskim činom i sve nas podržao u toj istoj vjernosti.

Milosni događaj Papinog pohoda Crkvi u hrvatskom narodu poziv je svima nama na duhovnu obnovu. Sigurni smo da će Papin dolazak našu vjeru umnožiti, nadu učvrstiti i ljubav usavršiti. Stoga vas pozivamo, dragi vjernici, da se molite osobno i zajednički, u obiteljima i na liturgijskim sastancima, za uspjeh Papinog pas-

toralnog pohoda našoj Domovini. Pripravimo svoja srca kako bismo s ljubavlju prihvatali očinsku, učiteljsku riječ koju će nam Papa i tom prigodom uputiti. Poput Marije, budimo otvoreni Božjoj riječi koja nam dolazi preko Petra naših dana, Pape Ivana Pavla II. Neka poraste u nama isti vjernički duh nade kojim je bio ispunjen Sluga Božji kardinal Alojzije Stepinac. Svoje biskupsko služenje Bogu i Crkvi - suđen, progno-

njen i mučen - on je proživio pod geslom: "U Tebe se, Gospodine, uzdam."

U ovoj povjesnoj prigodi za naš narod zazivamo na vas Božji blagoslov i zagovor Bogo-rodice Marije, naše vjerne odvjetnice.

U Zagrebu, 18. lipnja 1998.

Vasći biskupi

P.S. Prema odredbi biskupa HBK, neka svećenici ovaj proglaš pročitaju na Misama s narodom na blagdan sv. Petra i Pavla, 29. lipnja 1998.

pe sv. Ćirila i Metoda, održana je u katedrali sv. Stošije Liturgija sv. Ivana Zlatoustog, koju je predvodio preč. Nikola Kekić, rektor Grkokatoličkog sjemeništa u Zagrebu. Euharistijskom slavlju prema istočnom obredu s kora je pribivao o. Nadbiskup, a pjevalo je poznati Ćirilometodov kor iz Zagreba (vidi: Vjesti).

SV. NEDILJICA U VRANI - U prvu nedjelju srpnja, 5. 7., održano je tradicionalno hodočaće sv. Nediljici u Vrani. Euharistijsko slavlje s brojnim svećenicima, a u nazočnosti velikoga broja vjernika, predvodio je o. Nadbiskup.

40. OBLJETNICA BISKUPSTVA MONS. MARIJANA OBLAKA - U ponедjeljak, 6. 7., proslavljen je 40. obljetnica biskupskoga redenja mons. Marijana Oblaka, zadarskog nadbiskupa u miru. Svečanu euharistijsku koncelebraciju u katedrali sv. Stošije, na kojoj su sudjelovali o. Nadbiskup, kardinal Franjo Kuharić, mons. Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački, mons. Ante Ivas, biskup šibenski, mons. Slobodan Štambuk, biskup hvarske, mons. Valter Župan, biskup krčki, mons. Marin Barišić, pomoćni biskup splitsko-makarski, mons. Šime Duca, prelat iz Rima, pedesetak prezbitera i brojni vjernici, predvodio je Svečar. Homiliju je izrekao mons. Bozanić, a pozdrav i čestitku o. Nadbiskup. Nakon misnog slavlja održano je primanje u dvorištu Sjemenista koje je pripredio o. Nadbiskup (vidi: Zad. nadbiskupija).

MONS. DUCA U ZADRU - Mons. Šime Duca, počasni prelat Sv. Oca i dobrovstor naše zadarske Crkve, boravio je u Zadru na proslavi 40. obljetnice biskupstva mons. M. Oblaka. Tom prigodom razgovarao je s o. Nadbiskupom o daljinjoj gradnji novih crkava na Dračevcu Zadarskom i na Smiljevcu.

KURSILJO U ZADRU - U ponedjeljak, 6. 7., u Nadbiskupskom domu, o. Nadbiskup je imao susret sa župnicima Grada u čijim župama postoji pokret Kursiljo. Susretu je bio nazočan i vlč. Andrija Vrane, voditelj tog pokreta u nas.

SUSRET S CARITASOM - U utorak, 7. 7., o. Nadbiskup se susreo s predstavnicima našeg Dijecezanskog Caritasa i njegovim predsjednikom don Čedomilom Šuprahom. Razgovaralo se o radu te ustanove i podnesen je izvještaj o njezinu radu.

NADBISKUPOV POSJET TKONU, ČOKOVCU I KALIMA - U srijedu, 8. 8., Nadbiskup je pohodio župe Tkon i Kali, te benediktinski samostan Čokovac na Pašmanu.

POHOD ŽUPNOG VIJEĆA SILBE - U srijedu, 8. 8., mons. M. Bolobanić, gen. vikar, primio je članove Župnog vijeća Silbe radi obnove tamošnje župne crkve.

BOGOSLOVI KOD NADBISKUPA - U petak, 10. 7., Nadbiskup je primio zadarske bogoslove.

SUSRET MINISTRANATA U VRANI - U subotu, 11. 7. u crkvi sv. Nediljice u Vrani, o. Nadbiskup je predvodio misno slavlje u sklopu ministrantskog susreta Biogradskog i Benkovačkog dekanata.

SLAVLJE U AKVILEJI - Od 11. do 13. 7., u Akvileji, Italija, održan je susret predstavnika svih mjesnih Crkava koje su nekada bile povezane s Patrijarhatom Akvileje. Zadarsku nadbiskupiju predstavljali su mons. M. Bolobanić i don Zdenko Milić.

KRIZMA U D. RAŠTANIMA I GORICI - U nedjelju, 12. 7., o. Nadbiskup je podijelio sv. potvrdu mladim krizmanicima u župama Donje Raštane i Gorica.

KRIZMA U ŽMANU - U nedjelju, 12. 7., mons. Marijan Oblak, nadbiskup u miru, slavio je sakrament sv. potvrde preko sv. mise u župi Žman.

LAGOSLOV OLTARA I AMBONA U RTINI - U nedjelju, 12. 7., o. Nadbiskup je posvetio novi ambon i oltar u crkvici sv. Šimuna u Rtini, župa Ražanac.

LAGOSLOV KATAMARANA "SILBA" - U ponedjeljak, 13. 7., o. Nadbiskup je blagoslovio novi katamaran "Silba" koji će voziti za otroke Silbu, Premudu i Olib. Blagoslov je obavljen tijekom promotivne vožnje do Velog Iža.

ČESKI PRELATI KOD NADBISKUPA - U ponedjeljak, 13. 7., pohodili su o. Nadbiskup kardinal Miloslav Vlk, nadbiskup metropolit praški, u pratnji nadbiskupa Olomouca i biskupa Plzena.

blagdan Srca Isusova, 19. 6., predvodio je nadbiskup u m. M. Oblak.

SUSRET S VJEROUČITELJIMA - U subotu, 20. 6., o. Nadbiskup, zajedno s mons. M. Bolobanićem, susreo se s vjeroučiteljima-laicima Zadarske nadbiskupije i tom prigodom se osvrnuo na nedavni susret s ravnateljima osnovnih i srednjih škola, te na tekuće probleme vjeroučitelja u školi uopće.

KRIZMA U PREKU / POHOD SESTRA-MA U UGLJANU - U nedjelju, 21. 6., o. Nadbiskup podijelio je sakrament sv. potvrde mladim krizmanicima župe Preko, preko nedjeljne sv. mise u župnoj crkvi. Istoga dana Nadbiskup je pohodio časne sestre koje žive i djeluju u župi Ugljan.

NADBISKUP NA MATURI U SJEME-NIŠTU - U utorak, 23. 6., o. Nadbiskup je predsjedao završnom maturalnom ispitom ovogodišnjih maturanata Nadbiskupskog sjemeništa "Zmajević".

XXXVII. SVEĆENIČKI DAN - U četvrtak, 25. 6., susretom i predavanjem u Benkovcu, te svečanom koncelebracijom u Obrovcu, proslavljen je XXXVII. svećenički dan Zadarske nadbiskupije. Predavanje na temu "Duh Sveti - činitelj sakramenata/epikleze" održao je mr. Marko Babić OFM (vidi: Vjesti).

SUSRET ŽUPNIKA ZADARSKOG DE-KANATA - U petak, 26. 6., održan je susret župnika Zadarskog dekanata, kojemu je bio nazočan i o. Nadbiskup. Razgovaralo se o pripremi u župama za dolazak Sv. Oca Ivana Pavla II., o planovima za proslavu Jubileja 2000. i o mogućnostima organiziranja misija u dekanatu.

MISA ZA MATERANTE - U petak, 26. 6., povodom završetka školske godine 1997./98., u katedrali sv. Stošije o. Nadbiskup je predvodio svečanu misu zahvale za zadarske maturante.

KRIZMA U KISTANJAMA - U subotu, 27. 6., mons. M. Oblak, nadbiskup u miru, na otvorenom pokraj crkvice Gospe od Zdravlja u Kistanjama, preko koncelebrirane sv. mise, podijelio je sakrament sv. potvrde.

SVEĆENIČKA REĐENJA U ZADRU - U nedjelju, 28. 6., u katedrali sv. Stošije, u

nazočnosti brojnih svećenika i vjernika, preko svečne koncelebrirane Euharistije, o. Nadbiskup je podijelio sakrament sv. reda trojici đakona Zadarske nadbiskupije: don Zdenku Dundoviću, don Ivici Jurišiću i don Marinu Ninčeviću (vidi: Vjesti).

SMRT JELICE KERO - U nedjelju, 28. 6., sprovodne obrede i misu zadušnicu za premilenu Jelicu Kero, majku našeg svećenika i biskupskog vikara don Pavla Keru, predvodio je nadbiskup u m. M. Oblak.

SV. PETAR I PAVAO - Na svetkovinu sv. Petra i Pavla, 29. 6., u katedrali sv. Stošije o. Nadbiskup je predvodio svečano misno slavlje na kojem je pročitan proglaš Hrvatskih biskupa o pohodu pape Ivana Pavla II. Crkvi u Hrvata (vidi: Vjesti).

DUHOVNE VJEŽBE - Od 30. 6. do 2. 7. 98., u sjemeništu "Zmajević" u Zadru održane su duhovne vježbe za naše svećenike. U ovom, prvom krugu sudjelovalo je ukupno 26 svećenika. Duhovne vježbe s raznim temama o Duhu Svetom i Godini Duha Svetoga, te o svećeničkom životu i poslanju u svjetlu Duha Svetoga, predvodio je o. Alfred Schneider DI.

OTVARANJE GLAZBENIH VEĆERI U DONATU - U četvrtak, 2. 7., o. Nadbiskup je bio nazočan otvaranju XXXVIII. glazbenih večeri u Donatu, te prisustvovao koncertu Zadar-skog komornog orkestra u crkvi sv. Krševana.

ZADARSKO HODOČAŠĆE U LOURDES - Od 29. 6. do 4. 7. trajalo je hodočašće zadarskih vjernika Gospinom svetištu u Lourdes, Francuska. Hodočašće su predvodili mons. M. Bolobanić, gen. vikar i don Marinko Duvnjak, župnik sv. Josipa, Zadar-Plovanija.

KRIZMA U VELOM I MALOM IŽU - U subotu, 4. 7., u Malom (3 krizmanika) i u Velom Ižu (21), preko sv. mise u tamošnjim župnim crkvama, o. Nadbiskup je podijelio sakrament sv. krizme, nakon što se prethodne večeri sastao s krizmanicima, njihovim kumovima i roditeljima. U Velom Ižu to je bila prva krizma nakon 27 godina. Ujedno, Nadbiskup je blagoslovio i novo zvono župne crkve u V. Ižu.

LITURGIJA SV. IVANA ZLATOUSTOG
U KATEDRALI - U subotu, 4. 7., u predvečerje blagdana slavenskih apostola i suzaštitnika Euro-

ZADARSKA NADBISKUPIJA

NADBISKUPOV PROGLAS U POVODU PAPINA POHODA NAŠOJ CRKVI I DOMOVINI

Broj: 679/1998.

Svim svećenicima, redovnicima, redovnicima i svim vjernicima Nadbiskupije zadarske

Draga braćo i sestre!

Sveti Otac nas je ponovno obradovao i počastio. Dolazi u posjet našoj Crkvi i Domovini, od 2. do 4. listopada ove godine. Posjetit će Zagreb, Mariju Bistrici i Split. U Mariji Bistrici će proglašiti blaženim slugu Božjega, Alojziju kardinala Stepinca, nadbiskupa zagrebačkog, vjernog pastira i mučenika naše Crkve.

Predstoji nam kratka ali intenzivna priprema kako bi se posjet i svečanost beatifikacije što plodnije odvijali.

Vas sve pozivam da započnemo s molitvom da Sveti Otac ispunji svoje želje i svoj plan za vrijeme posjeta. Isto tako molimo za trajne duhovne plodove njegova dolaska k nama i beatifikacije kardinala Alojzija Stepinca.

Stoga određujem da se od sljedeće nedjelje, 6. vazmene, u sve pobožnosti i molitvene susrete unose zazivi za Svetoga Oca i za blagoslov njegova dolaska u našu zemlju. Neka se ta nakana uvijek doda i u Molitvi vjernika na svakoj Misi. Potičemo bolesnike da se mole i prikazuju svoje patnje Bogu na tu nakantu.

O cijelovitim pripremama i duhovnoj pripravi progovorit će i naši biskupi sa svog idućeg zasjedanja u lipnju.

U radosti zajedništva naše mjesne Crkve sa Svetim Ocem iskreno Vas pozdravljam i blagoslivljam.

*Mons. Ivan Prenda,
nadbiskup zadarski*

TJEDAN "NIN - NAJSTARIJI HRVATSKI KRALJEVSKI GRAD"
Nin, 30. 5. - 7. 6. 1998.

**PROPOVIJED NADBISKUPA IVANA PRENĐE NA SVEČANOM
EUHARISTIJSKOM SLAVLJU U NINU, U NEDJELJU, 7. LIPNJA 1998. GODINE**

U tjednu "Nin - prvi hrvatski kraljevski grad" hrvatska društvena, kulturna i crkvena javnost iznova je prebirala njegova brojna stoljeća, poganska i kršćanska, rimska i hrvatska, samo s jednim ciljem: prepoznati njegovo značenje i njegov položaj danas, u zbilji, konačno slobodne i neovisne Hrvatske države. Budući da nikada nije moguće objektivno ocijeniti i procijeniti ničiju sadašnjost bez njegove prošlosti, po zanisili vrijednih voditelja ovog projekta vraćali smo se protekli tјedan dana Ninu hrvatskih vladara i Ninu hrvatskoga biskupa, Ninu - mostu državnicičkom i duhovnom prema Rimu, Ninu - hrvatskoj prijestolnici - mostu između, već tada postojećeg Istoka i Zapada.

Iz naše perspektive, sa sadašnjeg motrišta moguće je definitivno reći da mu svu povijesnu težinu, svu važnost i vrijednost dadoše hrvatski knez (knezovi) i hrvatski biskup (hrvatski biskupi). I nije više uopće važno što se zbivalo s hrvatskim knezovima-vladarima i hrvatskim biskupima, gdje su vladali kasnije i kamo su se sve selili ili morali seliti. Nin je zaista postao i ostao i ostat će prvi hrvatski kraljevski grad.

I još jedna činjenica u njegovu uzdignuću unutar Hrvatske države i Crkve u Hrvata bila je od presudna značaja: veza kneza Branimira i veza biskupa Teodozija s Rimskim biskupom, Vrhovnim svećenikom Katoličke crkve, s papom Ivanom VIII. Natpastirski blagoslov toga Pape našemu Knezu i našemu Biskupu, te svemu hrvatskom puku bili su već tada priznanje Crkvi u Hrvata koja će kroz duga stoljeća, vjerna Rimskom biskupu uživati njegovu naklonost i zaštitu svome glagoljanju u slavljenju Boga. Neće tuđinci nikada razumjeti da je starohrvatski jezik, to milo glagoljanje, bila neprobojna brana istovremeno i germanizaciji i romanizaciji i bizantinstvu. Jednako tako neće nikada biti zaboravljeno u povijesnom hodu hrvatskog naroda što je značilo pismo Ivana VIII., potpisano na današnji dan 879. godine za međunarodno priznanje postojanja i položaja Hrvatske države.

Sve to mi čitamo danas iz jedne činjenice koja je sjajno sročena i uklesana na Višeslavovu krstioniku oko 800. godine: "Ovo vrelo prima nemoćnike da ih vrati prosvijetljene. Ovdje se oni raskajani čiste od svojih nedjela što navukoše od prvog roditelja, da budu učinjeni štovateljima Krista, spasonosno ispovijedajući vjekovječno Trojstvo. Ovo djelo pobožno napravi svećenik Ivan, u vrijeme kneza Višeslava, i to u čast svetog Ivana Krstitelja, da zagovara njega i njegova štićenika."

Prihvaćanje kršćanstva prije od svih slavenskih naroda, za razliku od tih drugih naroda, posve dragovoljno, o čemu postoje vrlo rani dokumenti, bitno je odredilo naša stoljeća do danas. I druga činjenica, koja je s Branimirom postala trajnost i neprekinitost, poseban odnos prema nasljednicima sv. Petra, u prijelomnim trenucima, bila je od presudnog značenja za opstojnost Crkve i naroda, odnosno Države.

Težak je bio naš povijesni put kroz stoljeća na razmeđima putova i civilizacija. U obrani svoje vjere i svoga postojanja isplakali smo mnoge suze i platili skupu cijenu krvi. Sačuvali smo i vjeru i sačuvali smo zajedništvo. Bili smo neumorni vjernici nade jer smo se usudili vjerovati već tada, za vrijeme Branimira i Ivana VIII. da je moguća pravednost i sloboda, također u međunarodnim odnosima. Petrov nasljednik nam je potvrdio da kao mali narod imamo pravo između dva velika carstva, bizantskog i franačkog, živjeti vlastitim životom u svojoj narodnoj, državnoj, kulturnoj i crkvenoj samobitnosti.

Prije gotovo 20 godina ponovno je na Petrovoj Stolici još jedan vrhovni svećenik Ivan Pavao II. U Godini slavlja 1100 godina neprekinute veze Crkve u Hrvata i Svetе Stolice, u znamenitoj Branimirovoj godini i godini velebnog slavlja u Ninu, na Grguru, s hrvatskim biskupima Papa je slavio u crkvi sv. Petra misu na hrvatskom jeziku. U onim olovnim godinama komunističke ideologije i vladavine, to je bio bljesak nade, izrečen ustima i srcem Ivana Pavla

DJECA IZ KISTANJA KOD NADBISKUPA - Na blagdan sv. Ante Padovanskog, 13. 6., prije podne, u Nadbiskupsome domu, o. Nadbiskup je primio školsku djecu Janjevacu iz Kistanja i njihove nastavnike.

KRIZMA U VINJERCU - Na dan naslovnika župe i crkve, sv. Ante Padovanskog, 13. 6., o. Nadbiskup je predvodio misno slavlje u župi Vinjerac i tom prigodom podijelio mladima sakrament sv. krizme.

BLAGOSLOV KAMENA TEMELJCA NA SMILJEVCU - Na blagdan sv. Ante, 13. 6., o. Nadbiskup je predvodio svečanu euharistiju i blagoslovio kamen-temeljac nove župne crkve i pastoralnog centra sv. Antuna Padovanskog u Zadru-Smiljevac, uz sudjelovanje brojnog svećenstva i puka (vidi: Vijesti).

DANI GRADA BENKOVCA - U sklopu proslave sv. Antuna Padovanskog u Benkovcu (Kaštel) i dana grada Benkovca, održan je od 10. do 14. lipnja o. g. niz kulturnih, znanstvenih i društvenih priredbi i dogadanja u Benkovcu, među kojima i znanstveni skup "Hrvatska u doba kneza Branimira". Na sam blagdan sv. Ante, Euharistijsko slavlje i procesiju na Kaštelu predvodio je gen. vikar, mons. M. Bolobanić.

NOVI OLTAR U GORICI NA PAGU - Na blagdan sv. Antuna Padovanskog, 13. 6., mons. M. Oblak, nadbiskup u miru, posvetio je novi kameni oltar u crkvi sv. Ante u Gorici (Pag) koji je postavljen u obnovljenoj crkvi.

MISA ZA BANJALUČANE - Na blagdan sv. Antuna Pad., 13. 6., u novoj župnoj crkvi Uznesenja Marijina u Zadru-Belafuži, održana je sv. misa za Banjalučane koji borave u Zadru. Misu je predvodio nadbiskup u miru, mons. M. Oblak.

KAPELICA SV. ANTE U VELOM IŽU - Na blagdan sv. Ante, 13. 6., blagoslovljena je novosagrađena putna kapelica i kip sv. Ante, na ulazu u luku Velog Iža. Kapelicu je podigao župljanin Ante Novaselić na mjestu gdje je do II. svj. rata stajala istoimena kapelica. Nakon Mise u župnoj crkvi i svečane procesije do kapelice, blagoslov je obavio župnik don Stanislav Wielinski.

KRIZME U ZATONU, RAŽANCU I ZADRU-PLOVANIJI - U nedjelju, 14. 6., o.

Nadbiskup je podijelio sakrament sv. potvrde mladima u župama Zaton i Ražanac. Gen. vikar podijelio je sv. potvrdu u župi sv. Josipa na Plovaniji.

PREDKRIZMANIČKI SUSRET U PREKU - U nedjelju, 14. 6., mons. M. Bolobanić imao je susret s ovogodišnjim krizmanicima, njihovim roditeljima i kumovima u župi Preko.

POSJET VEL. GORICI - 15. 6. o. Nadbiskup je posjetio župu Vel. Gorica kod Zagreba i svećenika Zad. nadbiskupije don Pavla Šindiju koji se tamo oporavlja.

SV. VID U PRIVLACI - 15. 6. svečano je proslavljen sv. Vid u župi Privlaka. Euharistijsko slavlje u crkvici sv. Vida predvodio je Generalni vikar.

NADBISKUP NA ZASJEDANJU HBK - Od 16. do 18. 6. o. Nadbiskup je sudjelovao na XVI. plenarnom zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu. Na tom zasjedanju o. Nadbiskup je izabran za predsjednika Hrvatskog Caritasa.

IZLOŽBA O KARDINALU STEPINCU - U četvrtak, 18. 6., u prostorijama Stalne izložbe crkvene umjetnosti u Zadru, otvorena je izložba "Kardinal Alojzije Stepinac - svjedok Crkve i svjedok vremena". Izložbu je postavio mons. Juraj Batelja, postulator kauze sl. Božjega Alojzija Stepinca, a otvorio ju je o. Nadbiskup. Naglašeno je da je ovo prva izložba ove vrste u Stepincu izvan Zagreba. Izložba je bila otvorena tri tjedna, a broj posjetitelja bio je znatan.

PRIPREMA IZLOŽBE "KRŠĆANSTVO U HRVATA" - U petak, 19. 6., u Nadbiskupskom domu, o. Nadbiskupa su pohodili prof. Domjan, prof. Marković i ing. Siladžin radi razgovora o postavljanju i otvaranju izložbe "Kršćanstvo u Hrvata" u Vatikanu 1999.-2000. godine.

BLAGOSLOV NOVE GOSPODARSKE KOMORE - U petak, 19. 6., mons. M. Bolobanić, gen. vikar, nakon svečanog otvorenja, blagoslovio je novu zgradu Županijske gospodarske komore.

PROSLAVA SRCA ISUSOVA NA VOŠTARNICI - Svečano euharistijsko slavlje u župnoj crkvi Srca Isusova, Zadar-Voštarnica, na

KRONIKA

PREDKRIZMANIČKI SUSRET U NADINU I ŠKABRNJI - U petak, 5. 6. 1998., g. uoči podjele sakramenta sv. potvrde, Nadbiskup se susreo s krizmanicima, njihovim roditeljima i kumovima u župama Nadin i Škabrnje.

KRIZMA U NADINU - Na svetkovinu Presv. Trojstva, 7. 6., o. Nadbiskup je preko Euharistijskog slavlja u župnoj crkvi u Nadinu podijelio sakrament sv. potvrde 28 krizmanika.

NIN - NAJSTARIJI HRVATSKI KRAJEVSKI GRAD - U nedjelju, 7. 6. 98., u sklopu tjedna "Nin - najstariji hrvatski kraljevski grad", o. Nadbiskup je predvodio Euharistijsko slavlje u župnoj crkvi u Ninu i propovijedao (vidi: Zad. nadbiskupija). Istoga dana je bio nazočan kazališnoj predstavi "Hrvatska kruna", održanoj na obali Ždrijacu, koju su izveli glumci Hrv. narodnog kazališta iz Zagreba.

ZLATNA HARFA '98. - U nedjelju, 7. 6. navečer, u katedrali sv. Stošije održana je glazbena priredba dječjih crkvenih zborova Zadarske nadbiskupije "Zlatna harfa". Na priredbi je sudjelovalo 18 dječjih zborova koji su tijekom čitave godine pripremali izvedbu duhovnih skladbi na temu Godine Duha Svetoga. Sveukupno sudjelovalo je oko 800 djece koja su svojim pjevanjem oduševila brojnu publiku koja je ispunila katedralu. Jednom dijelu priredbe bio je nazočan i o. Nadbiskup koji pozdravio sve nazocene. "Zlatnu harfu" organiziralo je Povjerenstvo Zad. nadbiskupije za katehizaciju koje vodi don Ivan Mustać. Nakon nastupa održana je zakuska i druženje u dvorištu pokraj katedrale.

SJEDNICA ZBORA SAVJETNIKA - U ponedjeljak, 8. 6., u Nadbiskupskom domu održana je XIII. sjednica Zbora savjetnika Zadarske nadbiskupije kojoj je predsjedao o. Nadbiskup.

POKOP S. NADE VUGDELIJA - U ponedjeljak, 8. 6. 98., pokopana je č. s. Nada (Spes) Vugdelija, družbe Milosrdnica sv. Vinka Paulskog koja je službovala u samostanu sv. Frane u Zadru, a svojevremeno i u Svećeničkom

domu "Zmajević" kao nadstojnica. Obred sprovođa i misu zadušnicu predvodio je mons. Marian Oblak, nadbiskup u miru. P.u.m.

PREDKRIZMANIČKI SUSRET NA PLOVANIJI - U ponedjeljak, 8. 6., mons. M. Bolobanić, generalni vikar, susreo se s krizmanicima, roditeljima i kumovima u župi sv. Josipa, Zadar-Plovanija.

POMOĆ CARITASA GORIZIJE - U utorak, 9. 6., o. Nadbiskupa je pohodio don Sergio Piazza, direktor Caritasa Nadbiskupije Gorizia, Italija, radi pomoći našoj Nadbiskupiji u vidu montažnog crkvenog objekta.

NADBISKUPOV SUSRET S RAVNATELJIMA ŠKOLA - U srijedu, 10. 6., u Županijskom poglavarstvu u Zadru, o. Nadbiskup se odvojeno susreo s ravnateljima osnovnih i srednjih škola u Zadru (vidi: Vjesti).

PREDKRIZMANIČKI SUSRET U VINJERCU I RAŽANCU - U srijedu, 10. 6., u poslijepodnevnim satima, o. Nadbiskup se susreo s krizmanicima, njihovim roditeljima i kumovima u župama Vinjerac i Ražanac.

TIJELOVO - U četvrtak, 11. 6., svečano je proslavljen svetkovina Tijela i Krvi Kristove - Tijelovo, svečanim koncelebriranim euharistijskim slavljem u katedrali sv. Stošije i tijelovskom procesijom do crkve sv. Šime. Misno slavlje i tijelovsku procesiju predvodio je Nadbiskup, uz sudjelovanje mons. M. Oblaka, nadbiskupa u miru i brojnih svećenika.

NADBISKUP KOD MONS. BOZANIĆA - U petak, 12. 6., o. Nadbiskup je pohodio mons. Josipa Bozanića, nadbiskupa zagrebačkoga i metropolita radi pripreme proljetnog zasjedanja Hrv. biskupske konferencije.

BLAGOSLOV NOVE ŠKOLE I VINA RIJE U BENKOVCU - U petak, 12. 6., mons. M. Bolobanić, gen. vikar, blagoslovio je u Benkovcu novu, obnovljenu zgradu osnovne škole. Kasnije istog dana bio je nazočan otvorenju i blagoslovio novu punionicu vina u Benkovcu.

II: "Papa vas voli, Papa vas grli i prima, Papa vas blagoslivlja." I onda dolazi, 13. siječnja 1992. godine, dva dana prije svih, opet pred cijelim svijetom, priznanje samobitnosti Hrvatske. Sve kasnije bila je formalnost.

Ovaj pak tjedan u Ninu odvijao se u godini ponovnog dolaska pape Ivana Pavla II. u pohod našoj Crkvi i našoj Domovini. Nosi nam najljepši dar: proglašenje blaženim Alojzija kardinala Stepinca, svjedoka, mučenika naše Crkve iz vremena totalitarnog pomračenja. Dočekat ćemo ga s radošću, ljubavlju i zahvalnošću za sva stoljeća vjere, u zajedništvu Kristove Crkve i hrvatskog naroda.

Iz ninskih, dakle, korijena izraslo je veliko stablo vjere i kulture koje ulazi u duhovnu i kulturnu povijest Europe i svijeta.

Danas opet razmišljamo u Ninu, o vjeri svojoj, o Crkvi i Domovini. O ovom prevažnom času za našu budućnost. Mi je već sada čitamo u sigurnosti i jasnoći Evandela i Papinih poruka: nužno je da vjera bude temelj izgradnje novoga

*"I zato neka danas,
neka cvjeta
neka raste,
razvija se i zvoni,
blagoslov i mir, Ninu gradu,
narodu našemu, Crkvi u Hrvata.
A budućnost?
Ona je u našim rukama. I bit će
sretna i blagoslovljena,
ako danas kao i nekada čvrsto se s
Gospodinom povežemo,
ako nam Gospa bude najdraži
amanet."*

čovjeka i novog društva u zemlji Hrvatskoj. To će biti jamstvo vladavine prava i pravednosti, etičnosti i morala u svim područjima života. I ne samo to, to je jamstvo trajanja, učvršćenog zajedništva, sloge i prevlađivanja svih izazova koji se u ovom času umnažaju.

Crkva i danas želi biti na putovima života sa svojim narodom. Želi mu služiti svjedočeći i noseći mu vrednote Evandelja. Želi našoj mladeži po svojim svećenicima, redovnicima i redovnicama biti svjetlo i pomoći u njihovim traženjima i nadanjima. Obiteljima hrvatskim želi biti oslonac u hrabrom opredjeljenju za život i brojno i zdravo potomstvo. Crkva želi i očekuje da će odgovorni u društvu stvarati svakim danom sve bolje uvjete za život dostojan čovjeka, svakog čovjeka, radnika i intelektualca, vojnika i duhovnika, dok u isto vrijeme ima dužnost osiguravati svome narodu unutarnju i vanjsku stabilnost.

Vraćam se u zavrsnici Branimirovoj godini opet i riječima recitala izvedena za tu povijesnu prigodu. Radi se zapravo o molitvi:

*Ako vjernost životom i riječju
potvrde Hrvati.
I dok se budemo svim srcem držali
svog starog i uvijek novog zavjeta
da Hrvat vjeran će Kristu i Petru
biti, da nikoga napadati neće,
tek stalno tad će nam
s Petrova trona
blagoslov zvonit
milozvučna zvona
trajnoga mira,
blagoslovne sreće."*

Amen.

XXXVII. SVEĆENIČKI DAN ZADARSKE NADBISKUPIJE
Benkovac, 25. 6. 1998.

Predavanje

Mr. Marko Babić OFM

DUH SVETI - ČINITELJ SAKRAMENATA (Epikleza)**Upoznajmo što činimo**

Dugogodišnji predsjednik Hrvatskog liturgijskog vijeća mons. Alfred Pichler naslovio je zbirku svojih homilija i prigodnih govora naslovom koji bih želio uzeti za moto ovoga moga glasnog razmišljanja o Duhu Svetomu kao činitelju sakramenata: **Upoznajmo što činimo!** U Godini Duha Svetoga na prijelomu stoljeća dolikuje da svećenici Gospodnji češće i dublje razmišljaju i teološki ispravnije prosuđuju ono što čine kao "djelitelji otajstava Božjih" (1 Kor 4, 1) ili jednostavnije rečeno: kao slavitelji i djelitelji sakramenata što je središte svekolikoga našega življenja i djelovanja.

Uz nekoliko nužnih uvodnih misli svakako bih želio naznačiti metodu pristupa ovoj tematiki za koju sam se opredijelio. Predavanje ne pretendira biti iscrpljivo razlaganje o sveukupnoj ulozi Duha Svetoga u liturgiji nego će to biti samo naznake putova koje bi trebale biti izazov dalnjem domišljanju i poticaj žarčem vjerničkom pristupu neizrecivoj tajni Božjeg života i djelovanja očitovana u drugovanju s ljudima i s drugim divnim Božjim stvorenjima.

U ovom govoru o Bogu, što je teologija *par excellence*, služit ćemo se metodom drevnih kršćanskih pisaca koji su - da bi stigli do teologije - polazili od ekonomije. Naravno, nisu uzimali termin "ekonomija" pod vidom znanosti o proizvodnji, ponudi-potražnji i razmjeni dobara. Za njih je ekonomija bila raspored posla, planiranje radova i pothvata na održavanju kuće i okućnice. Prenešeno na religiozni plan, ekonomija je rasporedila Božjih pothvata u korist čovjeka, a Bog ih je očitovao zahvatima i riječima koje su ostale zapisane u Svetom pismu. O čemu se radi bit će nam jasnije iz riječi sv. Bernarda koji veli: *Ja*

znam što je Bog za mene, a ono što je Bog u sebi, to zna samo on. (De considerazione, 5, 11, 24; PL 182, 802). Mi ćemo, dakle, razmišljati i govoriti o tome što Bog nama čini i govoriti, a tek preko toga zaviriti i u to što je on u sebi. Dakle, od ekonomije do teologije. To je i liturgijski pristup Bogu po kome iz doživljavanja susreta i drugovanja s Bogom zaključujemo i o nutarnjim svojstvima svoga partnera u drugovanju.

Dvostruko usmjerenje kršćanske liturgije

Kad govorimo o kršćanskoj liturgiji, dobro je stalno imati na pameti njezinu dvostruku usmjerenost: uzdizanje čovjekova duha Bogu klanjanjem, zahvaljivanjem i prošnjama te posvećivanje čovjeka od strane Božje. Drugi vatinčanski sabor sažeto veli da je liturgija "vršenje Kristove svećeničke službe u kojoj se pomoću vidljivih znakova označuje i ... izvršuje čovjekovo posvećenje te tako otajstveno tijelo Isusa Krista, Glava i udovi, vrši cjelokupno javno bogoslužje" (SC 7 c).

Kad imamo pred očima to temeljno značenje liturgije, onda će nam biti lakše shvatiti kult kao trenutak u kome religija prepoznaje osnovnu ovisnost čovjeka o Bogu a to se izražava klanjanjem, zahvaljivanjem i prošnjama. Zbog toga u kultu prepoznajemo bogojavljenjski trenutak u kome se navani očituje nutarnji stav sudionika.

Svaki je religiozni odnos cjelovite naravi, ukoliko čovjeka shvaćamo kao biće ovisno o Bogu u svoj duhovnoj i tjelesnoj potpunosti. Kult u kome se religija izražava, budući da prebiva u nutriti čovjeka, nužno zahtijeva vanjsko očitovanje. To vanjsko očitovanje nutarnjeg

SESTRA GABRIJELA GRANDOV

Na spomendan sv. Marte, 29. srpnja 1998. godine u Gospodinu je preminula sestra Gabrijela (Zita) Grandov, redovnica družbe Klanjateljica Krvi Kristove. Rođena je 27. travnja 1921. godine u Olibu od oca Ivana i majke Marije, rođene Radov. U devetnaestoj godini života stupila je u samostan Klanjateljica Krvi Kristove "Nazaret" u Banja Luci kao kandidatica. Sestra Gabrijela je kao redovnica službovala u Zagrebu, Primoštenu, Šibeniku, Olibu (28 godina), Ražancu (10 god.) i Selinama, gdje ju je

u 77. godini života i 58. redovništva zatekla bolest i smrt. Pokopana je na rodnom Olibu, 30. srpnja 1998. godine. Sprovod i misu zadušnicu predvodio je generalni vikar Zadarske nadbiskupije, mons. Milivoj Bolobanić, a od pokojne sestre toplim i zahvalnim riječima oprostili su se don Ante Erstić, nekadašnji župnik Ražanca, i s. Ines Kezić, provincialna poglavica Klanjateljica Krvi Kristove iz Zagreba. Počivala u miru Krista Kralja!

NAŠI POKOJNICI

FRA AMBROZ LUČEV

Voljom Božjom preselio se u nebesko kraljevstvo o. Ambroz Lučev, franjevac-trećoređac, glagoljaš. Smrt ga je pohodila 15. lipnja 1998. u samostanu na Glavotoku (o. Krk) u 85. godini života i 58. g. svećeništva.

Rođen je u Prvić-Luci kod Šibenika 8. prosinca 1913. god. Školovao se najprije u rodom mjestu. Zatim je završio gimnaziju na Školičiu (Preko) i u Krku, a bogoslovski fakultet u Zagrebu. Svećeničko ređenje je primio 7. srpnja 1940. u Zagrebu, a svoju Mladu misu slavio 16. srpnja iste godine u rodnoj Prvić-Luci.

Većinu svoga životnog tijeka pastoralno je djelovao od Krka i Cresa (Martinšćica) do Hrceg Novoga i na Dugom otoku. Kao mlađi svećenik župnikuje u našem Zaglavu (Dugi otok) preko dvadeset godina (od 1946. do 1968. godine). Živi sa svojom majkom koju je posebno poštivao. Mama Rafaela proslavila je u Zaglavu 1968. svoj 80. rođendan. Tom prigodom sin svećenik poklonio je starici majci "mali, dragi dar", zbirčicu čakavskih pjesama "Buketić cviča" - "iz zahvalnosti za njezin boravak sa mnom na župi Zaglav".

Citavoga života ostao je o. Ambroz vedra duša, jednostavan i društven, sklon šali i pisanoj riječi, poeziji. Već kao gimnazijalac i za studenckih dana sastavljao je čakavske pjesme koje mu književni kritičar, dr. Ljubo Maraković objavljuje u svojoj "Hrvatskoj Prosvjeti", i književnica Sida Kosutić u "Hrv. ženskom listu". To ga je potaklo da svoje mladenačke pjesme, objavljene u ondašnjim glasnicima, kalendarima i listovima (*Hrv. Straži, Gospinoj krunici, Kalendaru sv.*

Ante...) tiska u zasebnoj čakavskoj zbirčici "Buketić cviča" (Prvić-Luka, Šibenik 1968.). Redovito se potpisivao pseudonimom Ive Šarin.

Sjećam se da smo za sjemenišnih dana u Šibeniku na svojim susretima subotom kao daci križari recitirali pjesmice: Trumbeta Badnje noći, Uskrnsni zvoni, Naš kampanel, Lumin prid Gospom... Te se pjesmice, pune topline i srca i mladenačkih zanosa, i danas lako čitaju. O sime 70. rođendanu objavio je fra Ambroz drugo izdanje, s nekoliko novih pjesmica i s desetak marijanskih pjesama, prije objavljenih u splitskom mjeseca "Marija" (Buketić cviča Marijii). Toj svojoj drugoj zbirci dao je naslov "Kad sam bija ka dite" (1983.). Treću svoju zbirčicu "Mrvice sa stola" objavio je kao umirovljenik na Martinšćici na Cresu, uvjeren da će njima obradovati svoje najbliže, prijatelje i braću u našim samostanim.

Citav životni opus o. Ambroza satkan je od pedeset čakavskih pjesmica, pregršt čakavskih novela, tiskanih u "Hrvatskoj Straži", i deset crtica, objavljenih u "Vjesniku počasne straže presv. Srca Isusova". Šarin je pjesnik bez pretencija" - zapisa M. J. Čagalj - "motrilac minijaturnog opažaja i dobrohotni poklonik obična života - nad koji priziva nebeske, tihe blagoslove."

I ovaj skromni nekrolog neka bude svježi buketić cviča na svježi grob prijatelja, redovnika i pastoralnog djelatnika fra Ambroza.

Da počet v mire!

Rozario Šutrin

kulta najprije će se konkretizirati u samome čovjeku, u riječima i kretnjama koji čine religiozne obrede. Zatim će se odraziti navani u prostoru i vremenu u kojem čovjek živi i kreće se stvarajući tako izvorište svetim vremenima i prostorima koji su pridržani samo za kult.

Očito je, dakle, da ispravno izražavanje religioznog čina, tj. i nutarnji i vanjski vid kulta, trebaju ostati međusobno povezani u životnoj dijalektici u smislu onoga što spada na nutarnji kult da informira i upravlja vanjske kultne forme i oblike, i da se u njihovoj naravi izražava uvijek živi nutarnji stav. Onoga dana kada ti oblici ne budu živi, nestat će svaka povezanost. A lako ćemo shvatiti, upravo zbog toga, da obredi - riječi i kretnje - kao i sveta vremena i mjesta - svetkovine i svetišta - po snazi izričaja nutarnjega stava koji je definitivno religiozan jer nastoji ostvariti dodir sa svetim "par excellence" a to je Bog, ostaju "posvećeni", tj. spone sakralnoga i više nisu nositelji nutarnjeg osobno pojedinačnog kulta nego postaju kultne vrednote u sebi. Riječi postaju "svete riječi", obredi "sveti obredi". Jednako su sveta i vremena i mjesta, i po tome izgovarati te riječi i obavljati te obrede znači obavljati kult. To je trenutak u kome se kult materijalizira jer se izražava u stvarnostima govorenja i činjenja, u riječima i obredima, u pohađanju svetišta, u življenju odredenoga vremena. Zbog toga se subotom nije smjelo ni liječiti niti išta raditi: respektira se posvećeno vrijeme!

Zna se da religija poprima raznolika oblike prema različitosti shvaćanja načina kako bi čovjek mogao biti Božji, bilo to prirodnim shvaćanjem bilo po objavi. To ne lišava činjenice da će kult uvijek uključivati dvostruku sastavnicu nutarnjosti i vanjskosti, i da će uvijek morati izražavati sveukupnost religije bilo one koja se nalazi u prirodnome, bilo one koja ovisi o objavi. I prirodne i objavljene religije uvijek zahtijevaju cjelokupnoga čovjeka, pa će prema tome uvijek biti nutarnji i vanjski kult u oba oblika. Dosljedno tome, kult koji izražava bilo koju religiju, izlaze se riziku materijaliziranja u već rečenom smislu.

Povjesno je pokazano materijaliziranje kulta u naravnoj religiji (kako se vidi - između ostaloga - u degradiranim oblicima prihvatanja idolatrije, magije, itd.), premda nisu nedostajali (osobito pod vidom filozofskog razmišljanja) pokušaji produhovljenog, katkad i spiritističkog

pogleda na kult. U helenističkom ambijentu više je puta kult dospio na točku spiritualizacije sve do potpunog isključivanja vanjskih ceremonija. U knjizi "Kult" grčkog filozofa Eufrasta (koja je izgubljena, ali je rekonstruirana prema oko 2/3 sadržaja sačuvanog u citatima crkvenih otaca) između ostalog se kaže: "Savršena je molitva ona koja nastaje u čistoj duši." Tertulijanove su riječi: "Molimo čistim srcem." To je jedan od oblika produhovljenja kulta u poganskom ambijentu. Seneka koji je potpuni spiritualist, tako da se čak pomicljal da je bio Pavlov učenik i da je naslijedovao samo navani kršćansku religiju protiveći se nacionalnom politeizmu, osobno je posjedovao jaku nutarnju religioznost.

Čini se logičnim da bi se ovdje izložila povijest spiritualizacije kulta, ali taj bi put zahtijevao da Krista svrstamo među velike učitelje duhovnosti kao što su Buda, Sokrat, Konfucije... Mi koji u Kristu gledamo posebnu i apsolutnu novost, ne možemo to napraviti.

S polazista objavljene religije čini mi se da treba poći od Isusovih riječi upućenih Samaritanici: "Došao je čas - sada je - u kome će se istinski klanjaoci klanjati Ocu u Duhu i istini, jer upravo takve klanjače traži Otac. Bog je duh i koji mu se klanjavaju trebaju mu se klanjati u Duhu i istini" (Iv 4, 23-24).

Ovdje nećemo ulaziti u dublju egzegetsku analizu teksta. Zadovoljimo se tvrdnjom da se egzegezi slažu da ono "klanjanje u Duhu i istini" ne treba shvatiti u smislu čiste "nutarnjosti" (duhu) koja bi bila lišena vanjskog očitovanja i utemeljena na "istinskoj" (istini) spoznaji; i to ne na antropomorfnom shvaćanju Boga; na Bogu promatranoj samo razumski. Duh koga je Krist tu navijestio kao pokretača i tvorca klanjanja to je duh koji se izjednačava s Bogom Duhom Svetim koji nas čini "duhovnima" u najjačem smislu. Isti Duh koji je u prethodnom razgovoru s Nikodemom predstavljen kao uzrok "ponovnog rađanja" s kategoričnom tvrdnjom da ono "što je od tijela rođeno tijelo je; i što je od Duha rođeno, duh je" (Iv 3, 6-7). To postaje princip i razlog novoga kulta. To je uzročnik preporučanja, novoga stvaranja. Kult koji Otac traži i zahtijeva to je kult u kome se nanovo rođeni od Duha klanjuju Bogu "u Duhu".

Kad spomenemo klanjanje Bogu "u istini", onda imamo na pameti da istina koja treba postati "istinsko" (pravo) klanjanje nije logička i

razumska istina s kojom se može spoznati Bog. "Istina" bi trebala biti u stvarnosti, Duh koji se stvarno temelji na tome da je Bog u našim shvaćanjima Otac koji nas ljubi. A ta stvarnost je u tome da je naša spoznaja Boga stečena u Kristu. Prema tome, klanjanje "u Duhu i istini" je klanjanje kojim se preporođeni ljudi klanjaju Ocu u Duhu i po tome oni postaju novo stvorenje slično Bogu Duhu, klanjaju mu se gledajući ga u njegovo Očevoj stvarnosti, i pokušavaju ostvariti do kraja neostvarivi ideal koji nam je postavio Krist Gospodin: "Budite savršeni kao sto je savršen Otac vaš nebeski!"

Nakon što smo ukratko iznijeli egzegetsko rasvjetljavanje citiranoga teksta, treba pripaziti da je poruka upravljena onima koji se u budućnosti neće prepoznati u klanjateljima u Jeruzalemu niti na Garizimu, nego samome Kristu. Time su Gospodinove riječi izrazile ono što se već ostvarilo na njemu i obećano da će se ostvariti na svima koji budu kršteni Duhom i vodom.

Uloga Duha Svetoga u liturgiji prema istočnoj i zapadnoj predaji

Ova Godina Duha Svetoga, uz ostale pozitivne učinke koji se očekuju, treba nadoknaditi očiti manjak kvantitativnog i kvalitativnog promišljanja i vjerničkog doživljavanja uloge Duha Svetoga u kršćanskim otajstvima. Netko je malo zajedljivo primijetio: *Kad bismo potpuno odstranili Duha Svetoga iz zapadne kršćanske teologije, ništa se bitno ne bi promjenilo!* Tvrđnja je pretjerana, ali odražava bitno obilježje zeološkog pristupa na Zapadu sve do najnovijih vremena. To nikako ne znači da se na Zapadu nije vjerovalo i računalo na djelovanje Duha Svetoga. Ali je činjenica da ustaljeni trinitarni obrazac: djelovanje Oca preko Sina u Duhu Svetomu nije prisutan u svim oblicima teološkog izražavanja i bogoslužnog uprisutnjena.

Na Zapadu je kristološki pristup apsorbirao skoro sav govor o Bogu. U tom se kontekstu i famozna rasprava o "Filioque" završava na kristološkom pitanju. A suvremenim pravoslavnim teologom Paul Evdokimov smatra "da je danas za ekumenizam pitanje epikleze jednako važno kao i Filioque. Jer, upravo u svjetlu će se epikleze moći ponovo pravilno postaviti i pitanje 'Filioque'." (*L'Orthodoxie, Neuchatel-Paris, 1959, 250*).

Na Zapadu je ustaljeno i općenito prihvaćeno naučavanje da se posvećenje kruha i vina u euharistiji obavlja riječima ustanovljenja koje izgovara svećenik s nakanom da učini ono isto što je Isus učinio na Posljednjoj večeri i što je Crkva nastavila činiti od svoga početka. Svećenik tu ne djeluje snagom osobnih sposobnosti nego "in persona Christi - u ime Kristovo". Izraz treba shvatiti u duhu biblijskog pojma "ŠALAH", poslanje koje poslanome daje snagu onoga koji ga šalje. U prvim stoljećima kršćanstva kršćanima je bila draga i bliska ideja da biskup ili prezbiter u zajednici okupljenoj oko njega predstavlja Krista i to je kao uprisutnjene Krista u zajednici ili barem kao Kristov znak.

Kontroverza o trenutku pretvorbe kruha i vina u tijelo i krv Kristovu kasnijeg je datuma. U pitanju trenutka pretvorbe krije se pitanje činjenice pretvorbe: je li to svećenik koji sakramentalno predstavlja Krista i ponavlja njegove riječi ili je to Duh Sveti zazvan u epiklez? Tako zaoštreno postavljeno pitanje nije teološki ispravno utemeljeno. U teologiji je nastalo u prvoj polovici 14. st. i prvi joj je svjedok Nicola Cabasilas. Neki su Latini, naime, kritizirali liturgijsku praksu kod Grka koji nakon izgovorenih riječi pretvorbe nadodaju molitve za posvećenje tih darova, a Grci su kritizirali Latine sto su riječi pretvorbe izdvojili iz cjeline euharistijske anafore. Svako pitanje tako zaoštreno postavljeno s bilo koje strane, nužno vodi u sukobljavanje. Izlaz treba tražiti u drukčijem pristupu. Ne može se niti smije epikleza odijeliti od cijelovitosti euharistijske molitve ili anafore a zaređenog službenika sakramenta treba promatrati kao sakramentalnu stvarnost u sebi.

Sve euharistijske molitve ili anafore, kojih je sačuvan velik broj u različitim kršćanskim obredima, a još više ih se izgubilo, uza svu raznolikost svojih obrazaca, imaju vrlo jasno osnovno značenje: ostvariti kršćansko otajstvo, tj. protegnuti na čitavo mistično tijelo Kristovo spasenje i božansko posinjenje koje nam je Krist pribavio svojim utjelovljenjem, smrću, uskrsnjem i proslavom posredovanjem Duha koji je prvi dar Krista uskrsloga na dan Pedesetnice. Euharistija je sakramentalni i duhovni sažetak svega onoga što je Bog za nas učinio u Kristu i po Kristu. "Memoriam fecit mirabilium suorum - Ostavi spomen divnih djela svojih", ili: "Divan spomen ostavi", kako pjeva bogoslužje Tijelova.

Zvona. U ninskому zvoniku njiže se danas pet zvona novijega datuma.

1. **Najmanje** se nalazi na sjeveroistočnoj strani. Nosi natpis: LJEVAONICA ZVONA JAKOVA CUKROVA, SPLJET 1901. Na zvonu su utisnute četiri figure mjesnih zaštitnika. Gorњi i donji dio bogato su ukrašeni. Promjer - 50 cm.

2. **Drugo** zvono je nešto veće. Ima promjer 60 cm. Natpis u medaljonu: SALIO KVRIN LEBIŠ, ZAGREB 1933. Natpis unaokolo: SVE-TI AMBROZIJE, MOLI ZA NAS! Dekoracije: grožde i lišće s viticama.

3. **Treće** zvono nosi veliki natpis: FVSE FRANCISCO BRIOLI, UDINE. U donjem dijelu piše velikim slovima: NIN - NONA 1923.

4. **Četvrto** zvono je salio: KVIRIN LEBIŠ, ZAGREB 1933. Drugi natpis: GOSPE OD ŽEĆEVA, MOLI ZA NAS! Promjer - 70 cm.

5. **Najveće** zvono smješteno je na jugozapadnoj strani. Natpis: SALIO KVIRIN LEBIŠ - ZAGREB - 1933. Promjer 77 cm. Drugi veliki natpis: OD MUNJE I GRĀDA, OSLOBODI

NAS, GOSPODINE! Ima lijepih ukrasa pri vrhu.

5. Župnici Nina u 20. stoljeću

1. Don Pavao Zanki, iz Privlake, 1881.-1905.
2. don Augustin Padelin, iz Premude, 1905.-1909.
3. don Ante Banić, iz Velog Iža, 1909.-1925.
4. don Ivan Nikpalj, iz Arbanasa, 1926.-1962.
5. don Frane Mandić, iz Turnja, 1962.-1970.
6. don Srećko Frka-Petešić, iz Sali, 1970.-1978.
7. don Čedomil Šupraha, iz Kolana, 1978.-1989.
8. don Pavao Zubčić, iz Ražanca, 1989.-1998.

* * *

U Ninu, simbolu naše državnosti, održana je od 30. svibnja do 7. lipnja ove godine Gospodnje 1998. proslava "Nin, najstariji hrvatski kraljevski grad". Budući da su dosadašnji vlastodršci (kraljevska i komunistička Jugoslavija) bili neskloni njegovoj izgradnji i obnovi, odsad će se u našoj slobodnoj Domovini tomu našemu najstarijem kraljevskom gradu posvećivati više pažnje i sustavno raditi oko njegove svestrane revitalizacije i obnove.

Rozario Šutrin

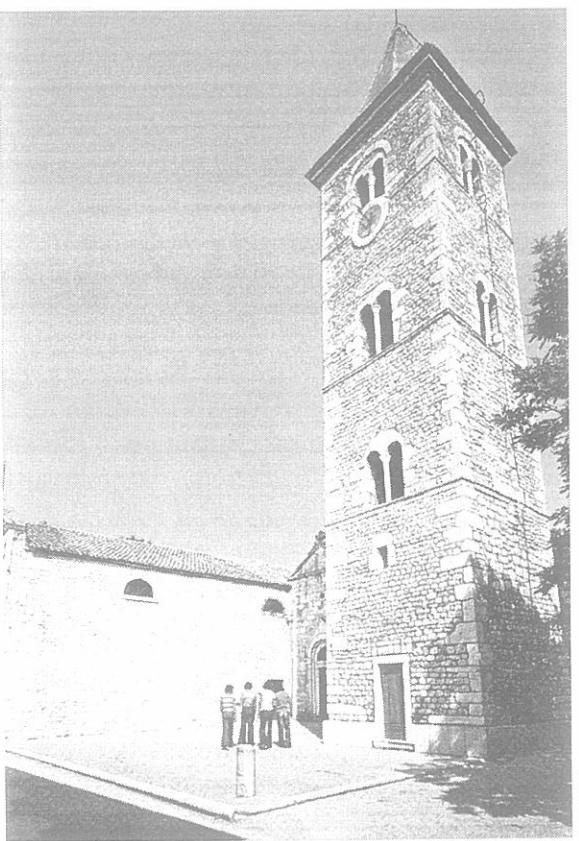


Župna crkva u Ninu u kojoj se časti kip Gospe od Žečeva

2. Župna crkva

Usred mjesta nalazi se župna crkva sv. Anselma. Za vrijeme hrv. nar. vladara i kasnije bila je ninska katedrala. Sagrađena je u 7. st. Obnovljena je za kralja Zvonimira 1070. god. i kasnije više puta restaurirana (1528., 1673. /nakon povlačenja Turaka/, 1892....). Današnji joj je izgled od 1795. god. Glavni oltar barokni dao je podići nadbiskup Vicko Zmajević († 1745.).

Na strani zvonika naslanja se na crkvu pobočna kapela sv. Marcele, zvana Gospe od Zečeva, iz 15. st., s Gospinim kipom iz istog vremena. Vrijedan drveni lik Marijin odjeven je u haljinu i plašt. Gospa drži božansko Dijete na rukama. I Majka i Dijete nose na glavama visoke zlatne krune. Još se u kapeli nalazi nadgrobna ploča ninskog biskupa Jurja Divnića. Kip je pred navalom Mlečana 1646. g. bio prenesen u Zadar i nakon deset godina opet vraćen u pobočnu kapelu ninske crkve gdje se čuva do danas. Majka Božja, pod imenom Gospa od Zečeva, posebno se časti u drevnom Ninu. Njezina je crkva glavno Gospino proštenište Zadarske nadbiskupije i danas. Blagdan Gospe od Zečeva slavi



Zvonik župne crkve sv. Anselma, 13. st.

se u pondjeljak prije Uzašašća Gospodinova. Toga se dana okupi u Ninu dosta hodočasnika iz obližnjih župa, Zadra i čitave nadbiskupije.

U Ninu susrećemo danas samo par crkava. Apostolski vizitator Michael Priuli zatekao ih je 1603. g. u samom gradu jedanaest, a povjesničar C. F. Bianchi šest crkava koje su postojale na nevelikom ninskem poluotoku. 1. Romaničko-gotička jednobrodna crkva sv. Ambroza (iz 13.-14. st.) nedavno je obnovljena. Nekoć je pripadala benediktinskom samostanu. 2. Na groblju, na ostacima nekadašnje crkve sv. Ivana Krstitelja, sada se diže kapela Gospe od Ružarija. 3. U blizini župne crkve sačuvana je starohrvatska crkvica sv. Križa, prije spomenuta, "biser staroga hrvatskog graditeljstva" (R. Filipi), u obliku grčkoga križa. 4. Crkva sv. Marije, Gospe od Zečeva ("de Leporinis"), desetak kilometara izvan Nina, na području župe Vrsi. Sagradili su je u 14. st. pustinjaci, čuvari crkve i samostana. 5. Crkva sv. Nikole, jugozapadno od Nina, zanimljiva je centralna građevina iz 12. st. u obliku trolista, s kulom. (Vidi zbornik "Povijest grada Nina", pretisak Radova Instituta HAZU, sv. XVI-XVII., Zadar, 1969.)

3. Zvonik

"Pjevaju hrvatskog sina - ta stara - starohrvatska zvona - iz Nina... pjevaju tisuće naših bolova, - tisuće naših rana."

Boro Pavlović

Zvonik župne crkve sv. Anselma nalazi se zapadno od crkve, nekadašnje katedrale, kao samostalna građevina iz tesanog kamena. Visok je, bez piramide, 19 a širok 4,75 metara. Romaničkog je stila i piramidasta završetka. Građen je na četiri kata. Na trima gornjim katovima ima na sve četiri strane velike kamene bifore.

Pred tridesetak godina izvršeni su na njemu veliki konzervatorski zahvati, otkriveni njezini originalni oblici. Velike je starine i vrijednosti. Smatra se da potječe iz 13. st., a prema C. F. Bianchiju "sagrađen je 1681. godine, što bi trebalo smatrati godinom rekonstrukcije - smatra akademik Ivo Petricoli. Tom je zvoniku pripadalo zvono, pronađeno s natpisom "S. ASELLUS EP. MCC."

Svjesni smo činjenice da smo izdvojili iz cjeline i materijalizirali ideju o svećeniku koji predstavlja Krista čiju ulogu obavlja, počevši od XII. stoljeća - kada je rana skolastika ustalila teologiju sakramenata, osobito teologiju sakramenta Svetoga reda koji je definiran kao moć posvećivati Euharistiju - osobito o instrumentalnoj uzročnosti riječi koje svećenik izgovara "in persona Christi".

Istinsko okružje izraza "in persona Christi" je sakramentalno. Svećenik koji slavi (celebrira) kult Crkve i sam je sakramentalna stvarnost, tj. vidljivi znak nevidljive milosti. To je ostvarena punina onoga što *Mediator Dei* i *Sacrosanctum Concilium* definiraju kao kult koji obavlja cijelokupno mistično Tijelo Kristovo, tj. Glava i udovi. Svećenikova je, dakle, uloga predstavnicička, uloga uprisutnjivanja. Svećenik uprisutnjuje Krista Velikog Svećenika i djeluje "in persona Christi". Ali on uprisutnjuje i Crkvu, zajednicu kršćana, i djeluje "in persona Ecclesiae". Ta se dva vida ne mogu razdvojiti i promatrati izolirano svaki za sebe. Naglasi li se kristološki vid - što je bio slučaj u zapadnoj teologiji - onaj vid "in persona Ecclesiae" svrstat će se u drugi vid "in persona Christi" koji će mu postati temelj i opravданje. Tim je putem išla enciklika *Mediator Dei*.

Vrednuje li se pak više pneumatološki vid - kako je to činila istočna predaja - bolje će se shvatiti uvrštavanje vida "in persona Christi" u drugi vid "in persona Ecclesiae". Time se ne niječe da je svećenik ređenjem dobio "moć", moć slavljenja euharistije pa prema tome i posvećivanja. Da samo on to može činiti slaže se u tome i zapadna i istočna predaja, ali to nikako ne znači da svećenik ostaje sam za sebe. Ne radi se o moći posvećivanja koju on ima u sebi i kojom bi raspolagao po svojoj želji. Radi se o snazi milosti koju on zaziva i koja se zasigurno daje preko njega Crkvi. Svećenik je glazbeni instrument koji proizvodi zvuk ali Duh Sveti je umjetnik koji tom zvuku daje životnost i osmišljenje.

Na to nas podsjeća i izmjena pozdrava između predsjedatelja liturgijskog slavlja i zajednice: "Gospodin s vama! - I s duhom tvojim!" što ne znači samo "I s tobom" nego: s milošću koju si po ređenju primio na korist svima zajedno, a mi molimo da se to ostvari sada u ovom liturgijskom slavlju. Tako će se ujediniti moć primljena

ređenjem i uprisutnjenje dara Duha Svetoga, zajednica ili ekklisia.

Epikleza se na Istoku redovito izgovara u množini jer sva zajednica zaziva Duha Svetoga. I Rimski kanon ima izraze u množini: *Memores offerimus, Suplices te rogamus ...* Očito da u tome nisu tako predaleko istočna i zapadna predaja. Usputno spomenimo da je kod obnove Reda mise bilo ozbiljnih prigovora na Rimski kanon da nema epikletskih obrazaca i neki su liturgijski stručnjaci predlagali da se kod obnove misala potpuno izbací. Navedeni primjeri i mnogi drugi razlozi prevagnuli su da bude drukčije.

Uloga Duha Svetoga u Euharistiji prema zapadnoj predaji

Već sam spomenuo, a o tome se danas mnogo piše u teološkim raspravama, da je uloga Duha Svetoga u bogoslužju i teološkom razmišljanju više prisutna u istočnoj kršćanskoj predaji nego u zapadnoj koja je prvenstveno kristološki obilježena. Ipak, ne smijemo biti pretjerano samokritični pa zanemariti ono što nam je naša zapadno-kršćanska predaja ostavila u baštinu i na tom području.

Posebno to moramo ustvrditi kad promatramo ustaljenu teološku predaju o efikasnosti milosti sakramenata koja je neprekidno pripisivana snazi Duha Svetoga, *virtus Spiritus Sancti*. To znači da božansko sveto djelovanje (*accio sacra*) koje se slavi u Crkvi zahtijeva aktivni dolazak Duha Svetoga.

To vrijedi za sve sakramente, ali je najočitije u otajstvu Euharistije. Iako smo već istaknuli da u Rimskom kanonu nema epikletske molitve u užem smislu, tj. nema molitve u posvetnom smislu iako treba spomenuti da molitva: "Ponizno te molimo, svemogući Bože, da ruke svetoga anđela tvoga prenesu ovo na tvoj nebeski žrtvenik, pred tvoje božansko veličanstvo" zauzima mjesto epikletskog zaziva.

Potpurdy za to nalazimo kod mnogih zapadnih otaca. Tako Augustin veli: "Posvećenje koje ostvaruje veliko otajstvo postiže to samo nevidljivim zahvatom Duha Svetoga" (*De Trinitate III, 4, 10; PL 42, 874*). Leonov sakramentar u sekreti treće božićne mise ima sljedeću molitvu: "Gospodine, dobrostivo pogledaj pri-

nos svoga naroda: na tvom oltaru nema vidljivog ognja ni krvi životinja koja se bez razloga prolijeva. Nego po snazi Duha Svetoga naša je žrtva tijelo i krv istoga Svećenika" (*Sacramentario Leoniano*, ed. Feltoe, str. 61).

Grgurov sakramentar ima ovaj tekst: "Hostija koju mnogi prinose postaje jedno tijelo Kristovo po izlijevanju Duha Svetoga" (*Etym. VI*, 19; PL 82,255).

Sve u svemu, možemo zaključiti da je uloga Duha Svetoga u ostvarenju sakramenta Euharistije na Zapadu sastavni dio teološkog naučavanja i liturgijske prakse. Utjecaj toga shvaćanja malko je umanjen u srednjovjekovnoj teologiji, koje se utjecaj osjeća sve do naših dana, zbog reakcije na pretjerani spiritualizam Berengara iz Toursa koji je prenaglašavao liturgijski simbolizam pa je kao kontrareakcija na Zapadu ustaljeno naglašavanje isповijedanja realne (stvarne) Kristove prisutnosti pod prilikama kruha i vina nakon posvećenja. U isповijesti vjere o pretvorbi kruha i vina u Euharistiji, koju je Grgur VII. 11. veljače 1079. naložio Berengaru, stoje doslovno riječi: "per mysterium sacrae orationis et verba nostri Redemptoris" (Denz. S., 700). Te teološke dispute o realnoj Kristovoj prisutnosti pod prilikama kruha i vina nakon pretvorbe uvele su neke liturgijske običaje koji su se zadržali do dana današnjega: podizanje i pokazivanje hostije da je narod vidi, klanjanje i blagoslov s Presvetim, oblici štovanja euharistijskog otajstva izvan misnog slavlja, pohodi Svetootajstvu, uvođenje euharistijskih procesija, svetkovine Tijelova za svu Crkvu (kod nas čak zapovjedna svetkovina) i sl.

Sav je život Crkve epikletski

Spomenuli smo da je aktivna uloga Duha Svetoga i u ostalim sakramentima nenadomjestiva. Ukratko ćemo se podsjetiti nekih činjenica.

1. Proslava sakramenata kršćanske inicijacije započinje u vodi nad kojom, kao na početku svijeta lebdi Duh Sveti. To povezivanje Duha Svetoga i vode često je isticano u djelima Svetih otaca. Teolog Cullmann na temelju biblijskog teksta iz Post. 3, 4 smatra da povezanost Duha i vode doziva u pamet povezanost Riječi i tijela (usp. O. Cullmann, *Urchristentum und Gottesdienst*, Zürich 1944., 50). Duh je pred-

stavljen simbolikom vode koja teče u život vječni. Budući da liturgija nastoji obredima i rječima koje ih prate uprisutni Božje djelovanje, Crkva blagoslivlja krsni zdenac svečanim epikletskim zazivanjem Duha Svetoga. Time krsna voda postaje majčinska rodica Crkve u kojoj Duh Sveti začinje Tijelo Kristovo. Kristologija i pneumatologija se međusobno prožimaju kao i cjelokupna ekonomija spasenja spasenjskim i božanskim djelovanjem.

Već je u Gelazijevu sakramentaru zabilježen obred trostrukog uranjanja uskrsne svijeće koje prati trostruko zazivanje silaska Duha Svetoga poput događaja krštenja Isusova u Jordanu.

Teolozi stalno produbljuju moć i snagu Duha Svetoga koji djeluje u sakramentu krštenja. Ne radi se samo o djelovanju u novokršteniku po općenitom primanju Duha Svetoga. Kod krštenja malene djece Duh Sveti intervenira kao princip jedinstva koji nadilazi sve razdvojenosti prostora i vremena te dijete koje još nije toga svjesno može ucijepiti u vjeru roditelja, kumova i šire crkvene zajednice.

2. Proces ređenja đakona, prezbitera i biskupa odvija se pod djelovanjem Duha Svetoga. Ovdje sam namjerno upotrijebio imenicu proces, jer djelovanje Duha Svetoga nije pridržano isključivo samom činu podjeljivanja sakramenta Reda u užem smislu, nego je uloga Duha Svetoga naglašena i kod izbora kandidata i kod pitanja koja im se postavljaju o službi i u kasnijim molitvama. A polaganje ruku kao specifičan vanjski znak zazivanja Duha Svetoga prema apostolskoj konstituciji Pija XII. *Sacramentum Ordinis* materija je ovoga sakramenta koju prati odgovarajući molitveni obrazac.

3. Sakrament pokore ili ispovijedi obilato nosi pečat Duha Svetoga. Mnogi su crkvenioci vidjeli prvo ređenje u događaju koji neki nazivaju "Ivanovski Duhovi" kad su apostolima rečene riječi: "Primitate Duha Svetoga, kojima oprostite grijeha oprošteni su im ..." (Iv 20, 19-23). Vlast ključeva i sakrament pokore pod jakim su utjecajem duhovskih riječi. U *Uvodnim napomenama* obnovljenog obrednika pokore Duh Sveti je spomenut više od 20 puta, a obnovljeni obrazac odrješenja grešnika je trinitaran i implicate epikletski, ali polaganje ruku na glavu pokornika tipično je epikletski znak.

IZ POVIJESTI NAŠIH ŽUPA

GRAD NIN

Nin je središte dekanata naše Nadbiskupije, sedamnaest kilometara sjeverozapadno od Zadra. Smješten je na manjem poluotoku. Zaštitnik župe je sv. Anselmo (Azel), biskup, po tradiciji jedan od 70-orice Kristovih učenika, osnivač biskupije i prvi biskup ninski. S pratiocima, đakonom Anzelmom i sv. Marcelom, krenuo je poslije Kristova uskrsnuća preko Galije prema Hrvatskoj kao vjerovjesnik. Posvećena mu je bivša ninska stolna crkva, čiji zlatni moćnici čuvaju njegove relikvije: ruku sv. Anzelma (*Leksikon ikonografije*, Zagreb 1979.).

1. Pregršt povijesnih podataka

Naseljen je već deset stoljeća prije Krista i kasnije bio značajno središte ilirskog plemena Liburna. Golemi ostaci foruma, hrama i kipovi rimskih careva svjedoče da je već u 1. st. Nin bio značajna rimska naseobina (kolonija) - Aenona.

Hrvati naseljuju Nin već u 7. st. i on postaje "prvo političko i crkveno središte dalmatinske Hrvatske" (Lj. Karaman). U 9. st. u njemu uspostavljaju svoj državni suverenitet, a od 10. st. služe bogoslužje na vlastitom starohrvatskom jeziku. O tome svjedoče bogati arheološki nalazi kao što su dvorska kapelica sv. Križa, izvorna sakralna građevina, s glagoljskim natpisom župana Godečaja iz 9. st. Tu malenu i ujedno monumentalnu crkvicu engleski arhitekt T. Jackson nazva "najmanjom katedralom u kršćanstvu". Ta prva prijestolna crkva u Hrvata "tipičan je primjer originalnoga starohrvatskog graditeljstva" (Lj. Karaman).

Spomenimo i šestostranu mramornu krstioniku kneza Višeslava, ukrašenu pleternim križem i latinskim natpisom koji spominje kneza Višeslava, prvoga po imenu poznatoga vladara hrvatskoga, s početka 9. st. Ona je "najeminentniji spomenik hrvatskog kršćanstva u Ninu" (E. Peričić). Već tada, za vrijeme hrvatskih kraljeva, imamo i svoj starohrvatski brod. U ninskoj luci je

nedavno pronađena sačuvana galija, *condura croatica*. Tima izvornim djelima svoje drevne i autohtone uljudbe možemo se i danas ponositi pred čitavom Europom.

Ninska biskupija nastala je u doba hrvatskih narodnih vladara i Nin je bio sjedište prvoga hrvatskog biskupa, povijesnog Teodozija (879.). Njegova se ovlast, jurisdikcija, protezala nad područjem čitave kraljevine Hrvatske. (Dalmatinski gradovi imali su svoje biskupe.) Ninski biskupi, osobito Grgur I. Ninski (900-925), ne-pokolebljivi su branitelji narodnog jezika i glagoljice u crkvenom bogoslužju od polovice 9. i u 10. st. Potom od 1050. do 1828. god., kad je bulom pape Leona XII. dokinuta i pripojena Zadarskoj nadbiskupiji. Potpavši 1409. god. pod Veneciju, Nin ekonomski propada. Za Kandijskog rata 1646. god. ruše ga Mlečani da se truska vojska u njemu ne učvrsti i odatle napada Zadar. Turske provale (od 15. st.) u naše Kotare kao i tudinska mletačka nebriga toliko oslabiše Nin, da se više nikada nije obnovio i ojačao ni slavom ni pučanstvom.

Nin je također i prvo središte našega glagoljaštva i starohrvatskog bogoslužja, jedinstvene povlastice koju su Hrvati dobili u vrijeme ninskoga biskupa Teodozija, a koju obrani na splitskom saboru slavni biskup Grgur Ninski. I "prvo međunarodno priznanje Hrvatske, 7. lipnja 879. godine, od pape Ivana VIII. vezano je uz složno djelovanje kneza Branimira i ninskog biskupa Teodozija" (E. Peričić). To su hrvatski katolici najsvećenije proslavili u Ninu, 6. rujna 1979. godine, pod nazivom "Branimirova godina", spominjući se tisućustote obljetnice hrvatske duhovne samostalnosti i izmjene pisama hrvatskoga kneza Branimira i pape Ivana VIII. Tada je Papa blagoslovio kneza Branimira i njegov hrvatski narod. Slavlje na ninskoj uzvisini Grguru predvodio je Papin izaslanik kard. Franjo Šeper, uz sve hrvatske biskupe, 600 svećenika i redovnika te 250.000 vjernika.

LITURGIJA SV. IVANA ZLATOUSTOG U KATEDRALI

U subotu, 4. srpnja o. g., u predvečerje blagdana slavenskih apostola, suzaštitnika Europe i začetnika slavenskoga bogoslužja sv. Ćirila i Metoda, održana je u katedrali sv. Stošije Liturgija sv. Ivana Zlatoustoga, tj. Euharistijsko slavlje po bizantsko-hrvatskom (istočnom) obredu kojem pripadaju naši grkokatolici Križevačke eparhije. Liturgiji je bio nazočan mons. Ivan Prenda, nadbiskup, koji je uputio nekoliko riječi o značenju ovog slavlja i o bogatstvu Crkve u Hrvata s obzirom na grkokatoličku zajednicu Zagreba.

L M

unutar nje. Liturgiju su predvodili svećenici don Nikola Kekić, rektor Grkokatoličkog sjemeništa i župnik grkokatoličke konkatedralne crkve sv. Ćirila i Metoda u Zagrebu, dr. Zvonimir Kurečić i naši svećenici don Zdenko Milić i don Marino Ninčević. "Božansku liturgiju" pjevao je grkokatolički mješoviti "Ćirilometodov kor" iz Zagreba.

PROSLAVLJEN SV. ILLJA U PARČIĆIMA

U ponedjeljak, 20. srpnja o. g., na blagdan sv. Ilijе, proroka, održana je svečana sveta Misa u crkvici sv. Ilijе u Parčićima, bukovačkom mjestu nedaleko od Benkovca. Crkvica sv. Ilijе vrijedan je romanički spomenik, za koji se zasad drži da potječe iz 12. stoljeća, a stradao je u Domovinskom ratu kao i mnogi drugi sakralni spomenici u Zadarskoj nadbiskupiji. Svetu misu predvodio je mons. Milivoj Bolobanić, generalni vikar Zadarske nadbiskupije, uz suslavitelje

mons. Pavla Kera, biskupskog vikara za kulturu, don Josipa Lenkića, domaćeg župnika, don Čedomila Šuprahu, benkovačkog dekana i druge svećenike. Vjernici su pristigli uglavnom iz susjedne Medviđe i okolnih bukovačkih sela, a liturgijsko slavlje uzveličao je crkveni pjevački zbor iz obližnjeg Kistanja.

I M

4. **Bolesničko pomazanje** je specifičan oblik sakramenta pokore koji uključuje polaganje ruku i zaziv Duha Svetoga prigodom pomazanja: "Ovim svetim pomazanjem i svojim preblagim milosrđem neka te Gospodin milošću Duha Svetoga pomogne."

5. **Sakrament ženidbe** na Zapadu u biti je javno očitovanje pristanka pred svjedocima Crkve i svećenika koji je tu predstavlja na poseban način. To je jedini sakrament koji nema obreda polaganja ruku i epikletskog obilježja. U istočnim Crkvama sakramentalni obred ženidbe dobiva svoj vrhunac u polaganju krune na glave zaručnika što je, uz svećenikove riječi koje prate taj obred, znak silaska Duha Svetoga na zaručnike i odgovara zazivu Duha Svetoga nad euharistijske darove.

Nešto bi slično trebalo osmisliti i u našim obredima sakramenta ženidbe.

Ali važnije je od toga gajiti i produbljivati svijest i vjeru da je Crkva kao takva u Kristu i po Kristu sakrament i da je njezina narav u biti sakramentalna. To nikako ne nijeće njezinu institucionalnu strukturiranost po kojoj može reći poput otaca prvoga crkvenog sabora u Jeruzalemu: "Svidjelo se Duhu Svetomu i nama" da vam to i to poručimo. Zbog toga se institucionalnost Crkve predstavlja na osobit način. Crkva djeluje u sadašnjosti na temelju događaja u prošlosti okrenuta prema budućnosti koja nije ništa drugo doli Kraljevstvo Božje, Nebeski Jeruzalem vječnoga života u zajedništvu s Bogom. A to je u biti struktura sakramenta: uspomena utemeljiteljskog prošlog događaja, proročki znak apsolutne budućnosti, sadašnja milost koja se rađa iz te budućnosti koju u sadašnjosti priprema. "Sa-

krament je onđe gdje Duh Sveti po zemaljskim elementima oživjava ljude ovdje i sada po Kristovim prošlim, sadašnjim i budućim djelima u kojima oživjava spasenje" (Allmen).

U svim i za sva takva djelovanja nužna je uloga Duha Svetoga i njegova zazivanja. To je ono što po sebi ne mogu osigurati ni vidljivi znakovi ni ikakva ustanova. Tu se radi o apsolutno nadnaravnoj i božanskoj stvarnosti. Crkva je u svojoj vjeri sigurna da Bog djeluje u njoj i po njoj. Ali upravo zato treba biti stalno svjesna da je upravo Bog načelo svetog djelovanja i stalno treba zazivati i moliti Božji zahvat kao milosni, nezasluženi dar. Pavao je bio uvjeren da navješta pravu Božju riječ, ali ipak moli i traži da se na tu nakanu moli (usp. Ef 6, 19; Kol 4, 3). Isus je bio svjestan i uvjeren da vrši volju Božju, ali ipak moli prije izbora apostola (usp. Lk 6, 12-13). Crkva nema u sebi sigurnost da obavlja djelo koje izvire za život vječni. Ona za to moli dar u onoga koji je sam Nestvoreni dar, apsolutni Bog i Duh Oca i Sina.

Vjera u djelovanje Duha Svetoga je crkveno djelovanje koje je u potpunosti eplikletsko. Zbog toga redovito zaivamo Duha Svetoga zazivom "Dodi!" To je ozračje molitvenoga iščekivanja koje se trajno prelijeva iz liturgije u život, iz života u apokaliptičko iščekivanje s kojim završava zadnja knjiga Svetoga pisma: "Duh i Zaručnica govore: Dodi! I tko ovo čuje neka rekne: Dodi!" (Otk 22, 17).

A to je u biti epikleza: επι-καλεω = zazivam nad nekoga ili nešto Duha Svetoga. U tome je bit i naše svećeničke službe. Nadam se da vam je ovo glasno razmišljanje barem donekle pomoglo da bolje upoznamo što činimo.

**PROSLAVA 40. OBLJETNICE BISKUPSKOG POSVEĆENJA MARIJANA
OBLAKA, NADBISKUPA ZADARSKOG U MIRU
Zadar, 6. 7. 1998.**

**RIJEČ POZDRAVA NADBISKUPA IVANA PRENDE MONS. OBLAKU NA
SVEČANOM EUHARISTIJSKOM SLAVLJU, U KATEDRALI SVETE STOŠIJE**

Preuzvišeni Gospodine i dragi naš zaslužni Nadbiskupe!

Na današnji dan, 6. srpnja 1958. godine, u ovoj istoj katedrali sv. Stošije, primili ste po rukama svoga prethodnika, blagopokojnog mons. Mate Garkovića, sa suposvetiteljima mons. Bauerleinom, đakovačkim biskupom, i mons. Banićem, šibenskim biskupom, biskupsko posvećenje. U ime svećenstva, redovnika, redovnica, bogoslova i sjemeništaraca i svega naroda Božjega Nadbiskupije zadarske, od srca Vas pozdravljam. U ovoj svečanoj prigodi, još jedanput oko Vas okupljeni, želimo zahvaliti nebeskom Ocu za Vaš život i Vaš rad kroz punih 38 godina u kojima ste suradivali i dugo upravljali ovom Nadbiskupijom.

Za sve te godine rada, trpljenja, molitve i ljubavi neka Vam Gospodin obilato uzvrati!

Sa zadarskom Crkvom dijeli večeras ovu radost: mons. Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački i kardinal Franjo Kuharić, nadbiskup zagrebački u miru, mons. Slobodan Štambuk, bračko-hvarsko-viški biskup, mons. Ante Ivas, šibenski biskup, mons. Marin Barišić, pomoćni biskup splitsko-makarski. Srdačno ih pozdravljam i zahvaljujem na sudjelovanju i doprinosu našoj radosti. Pozdravljam predstavnike naših biskupija. Moj pozdrav i gospodinu županu Zadarske županije Šimi Prtenjači. Pozdravljam predstavnike provincijala i provincijalki redovnika i redovnica nazočnih u pastoralu naše Nadbiskupije.

Podsjetimo se: naš Svečar rodio se 8. prosinca 1919. godine u Velom Ratu, Dugi otok. Osnovnu školu završio je u rodnom mjestu,

klasičnu gimnaziju u Šibeniku, teologiju u Splitu i Đakovu. Dr. Jerolim Mileta, šibenski biskup, zaredio ga je za svećenika u Šibeniku, 5. kolovoza 1945. godine. Odmah mu je povjerio službu odgojitelja u sjemeništu i vjeroučitelja na državnoj gimnaziji u Šibeniku. Kad je ujedinjena Nadbiskupija zadarska pozvan je u Zadar. Imenovan je odgojiteljem u sjemeništu "Zmajević" i nastavnikom u njegovoj školi. Istovremeno upisuje romanistiku s hrvatskim jezikom i književnošću na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, gdje je diplomirao 1955. godine. Na Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji predaje francuski jezik i hrvatsku književnost i vrši službu zamjenika ravnatelja u sjemeništu "Zmajević". Papa Pio XII. imenuje ga pomoćnim biskupom mons. Mati Garkoviću, zadarskom nadbiskupu. Za biskupa je posvećen u katedrali svete Stošije 6. srpnja 1958. godine. Njegove biskupske službe dosada su generalni vikar od 1958. do 1968. godine, kao pomoćni biskup; zatim kapitularni vikar i apostolski administrator Nadbiskupije poslije smrti nadbiskupa Mate Garkovića. Od jeseni 1969. godine je zadarski nadbiskup. Sudjelovao je na II. vatikanskom saboru od 1962. do 1965. godine. U prijašnjoj Biskupskoj konferenciji bio je predsjednik Odbora za pastoral turista i član Hrvatske liturgijske komisije. Do ustanovljenja Hrvatske biskupske konferencije, u tranzitnom razdoblju 1990.-1992., bio je član trojke biskupa za razgovore s Hrvatskom državom. U novokonstituiranoj Hrvatskoj biskupskoj konferenciji vodi Vijeće za pastoral iseljenika, selilaca i apostolat pomoraca.

U znak naše zahvalnosti, primite naš skromni dar.

Godini duhovnih zvanja u Zadarskoj nadbiskupiji, te o organizaciji hodočašća u prigodi Papina dolaska u Hrvatsku kao i hodočašća u Rim u prigodi jubileja 2000. godine. Nakon zajedničkog objeda, sudionici su obišli dio benkovačkog i obrovačkog kraja koji je u Domovinskom ratu osobito stradao, pohodivši neke od najrazorenijih župa i župnih crkava. Poslije podne, u Obrov-

cu, u župnoj crkvi svetoga Josipa, nadbiskup Prenda je predvodio Euharistijsko slavlje u koncelebraciji sa svim okupljenim svećenicima, čime je zaključen ovaj jednodnevni susret zadarskog prezbiterija.

L M

SVEĆENIČKA REĐENJA U ZADRU

U nedjelju, 28. lipnja 1998., u predvečerje svetkovine sv. Petra i Pavla, u katedrali sv. Stošije u Zadru, mons. Ivan Prenda, zadarski nadbiskup, zaredio je za svećenika trojicu đakona: don Zdenka Dundovića, don Ivicu Jurišića i don Marijana Marina Ninčevića. Uz sudjelovanje brojnih svećenika i vjernika, ređenju su bili nazočni i članovi obitelji mladih ređenika. Nadbiskup Prenda je u nadahnutoj homiliji istaknuo

kao primjer vjernog i pravog svećeništva kardinala Alojzija Stepinca, stavljajući ga kao uzor mladim svećenicima. Na svečanom koncelebriranom euharistijskom slavlju pjevalo je Katedralni zbor sv. Stošije.

L M

PROSLAVA SVETKOVINE SV. PETRA I PAVLA

Svetkovina prvoapostola i mučenika sv. Petra i Pavla svečano je proslavljena u pondjeljak, 29. lipnja o. g. u Zadarskoj nadbiskupiji. Osobito svečano bilo je u župi Zadar-Ploče, gdje je sv. misu i procesiju predvodio don Ivan Mustać, dekan zadarski. Takoder, kao naslovnik crkve i župe, blagdan je svečano proslavljen u župama Veli Iž, gdje je svečanu glagoljasku misu predvodio don Jure Zubović, župnik i dekan saljski, te na otoku Sestrunu gdje je slavlje vodio

župnik don Srećko Petrov. Svečano je bilo i u Svetom Petru kod Turnja i u Radovinu. U samom Zadru, u katedrali sv. Stošije, nadbiskup Ivan Prenda, za vrijeme svečanog euharistijskog slavlja, pročitao je proglaš hrvatskih biskupa o dolasku Svetoga Oca Ivana Pavla II. u pohod Crkvi u Hrvata.

L M

BLAGOSLOV KAMENA TEMELJCA NOVE CRKVE U ZADRU

U subotu, 13. lipnja, na blagdan sv. Antuna Padovanskog, u prigradskom naselju Smiljevac u Zadru, blagoslovljen je i položen kamen temeljac za novu župnu crkvu i pastoralni centar sv. Antuna Padovanskog. Kamen temeljac blagoslovio je i položio zadarski nadbiskup mons. Ivan Prenda, koji je predvodio i svečano euharistijsko slavlje na lokaciji buduće crkve. Nazočno je bilo više svećenika i veliko mnoštvo vjernika, među kojima i zadarski župan Šime Prtenjača. Nova crkva i pastoralni centar bit će izgrađeni prilozima samih vjernika, ali velikim dijelom i donacijom mons. Šime Duce, Zadranina, inače

prelata u Rimu. Župa sv. Antuna ima 4.500 stanovnika i nužno je potrebna novog bogoslužnog prostora. Trenutno se župa služi kapelicom Duha Svetoga u blizini Gradskog groblja. Nadbiskup Prenda je u propovijedi istaknuo potrebu za "Božjim domom u kojem će se čovjek moći hraniti vjerom i istinskim vrijednostima - Božjim i ljudskim - bez kojih se teško može graditi sretna budućnost". Predviđa se da bi nova crkva mogla biti dovršena do blagdana sv. Ante iduće godine.

L M

OTVORENA ŽUPNA KNJIŽNICA U PREKU

Na blagdan svetog Antuna Padovanskog, 13. lipnja o. g., u Preku je otvorena župna knjižnica. Knjižnica je otvorena zalaganjem župnika don Tita Šarina u suradnji s Maticom iseljenika - Povjerenstvom Preko, a smještena je u samostanu časnih sestara milosrdnica u Preku. Knjižni fond sada broji 3.500 naslova, a dobiven je od raznih udruga i katalogiziran po abecednom redu. Od rariteta kojih u knjižnici ima valja spomenuti *Sveto pismo* D. Daničića iz 1868. godine, izdano u Pešti, te vrijednu zbirku *Hrvatske revije* od 1961. godine koju je knjižnom fondu darovao gosp. Krinoslav Mašina, iseljenik i poznati dugogodišnji voditelj radija "Sloboda

dna Hrvatska" u New Yorku. Knjižnica je otvorena na istom mjestu gdje je prije 104 godine otvorena Prva pučka knjižnica, a koju su tada otvorili pravaši Dalmacije. Na svečanosti otvorenja govorio je župnik prečki don Tito Šarin, a upriličeno je i predstavljanje knjige mr. Roberta Bacalje "Kolo muora i moci", zbirke pjesama na čakavštini Preka. Na kraju svečanosti, sa starinskim "priješkim" napjevima nastupila je izvorna folkorna skupina "Kanica" iz Preka.

L M

PROSLAVLJEN SVEĆENIČKI DAN ZADARSKE NADBISKUPIJE

U četvrtak, 26. lipnja proslavljen je tradicionalni 37. svećenički dan Zadarske nadbiskupije. Svećenici Zadarske nadbiskupije, zajedno s mons. Ivanom Prendom, nadbiskupom, okupili su se najprije u Benkovcu, u hotelu "Asseriji" na predavanju pod nazivom: "Duh Sveti - činitelj

sakramenata /epikleze" koje je održao mr. Marko Babić OFM. Nakon predavanja i diskusije, nadbiskup Prenda govorio je okupljenim prezbipterima o tekućim problemima u Nadbiskupiji, s posebnim osvrtom na prioritete pastoralne zaće i usmjerena u Godini Duha Svetoga i

HOMILIJA NADBISKUPA JOSIPA BOZANIĆA NA SVEČANOJ MISI ZADAR, 6. 7. 1998., KATEDRALA SV. STOŠIJE

Dragi oče nadbiskupe, Slavljeniče,
preuzvišeni gospodine nadbiskupe Ivane zadarski,
uzoriti gospodine Kardinale,
oci biskupi, braćo svećenici i redovnici, časne sestre redovnice,
braćo i sestre u vjeri!

Izražavam radost što se danas nalazim u katedrali sv. Stošije, crkvi majci Zadarske nadbiskupije, gdje smo okupljeni oko zadarskog nadbiskupa u miru mons. Marijana Oblaka, da se u crkvenom zajedništvu pridružimo njegovom zahvaljivanju Bogu za primljene darove, a osobito za milost 40 godina biskupske službe.

Misli koje nas obuzimaju dobro su izražene u pripjevu Psalmu 118. što smo ga ponavljali: "Zahvalujte Gospodinu jer je dobar, jer je vječna ljubav njegova!" U misnim čitanjima što ih je odabrao nadbiskup Slavljenik kako su izražene spoznaje o izabranju i poslanju. U prvom čitanju (Iz 61, 1-3.6) Prorok navješta da je primio od Boga poruku utjehe: da radosnu vijest donese ubogima, da iscijeli srca slomljena, da zarobljenima navijesti slobodu, oslobođenje sužnjima, da razveseli ožalošćene, da navijesti godinu milosti Gospodnje, da im dade pjesmu zahvalnicu mjesto duha očajna. Sveti Luka Evangelist govori kako je Isus na početku svog javnog djelovanja te riječi primijenio na sebe i s njima najavio početak novog mesijanskog vremena. Prisutnost Duha Svetoga nad Isusom na krštenju na Jordanu označava posvećenje za službu koja mu je dodijeljena.

S današnjim Evandjeljem Isus prema svetom Mateju započinje govor o poslanju. U pretvodnom poglavljtu riječ je o narodu nad kojim se Isus ražalio jer bijahu "izmučeni i obrvani kao ovce bez pastira". Te poziva sve: "Molite Gospodara žetve da pošalje radnike u žetu svoju." Ljudi su bili prepušteni samima sebi. Osjećaj za zajedničko, opće dobro bio je slab. Isus je za mnoge postao jedino uporište i nada. Veliki broj muževa i žena su ga slijedili. Sa svih strana dolazili su tražeći pomoć. Isus nije nikoga otpuštao prije nego je saslušao, ohrabrio i pomogao. Da bi priskočio u pomoć toj potrebi Isus dozva dvanaestoricu svojih učenika koji su mu bili najbliži i posla ih liječiti svaku bolest i nemoć. Evandjelje nam donosi imena dvanaestorice. Ima

različitih profila među njima. Nailazimo na imena židovska i grčka, to su ljudi iz raznih krajeva Palestine, među njima su jednostavni ribari zajedno sa članovima radikalne i stroge skupine sljedbenika svetoga Ivana Krstitelja. Tu je i carik Matej. To je heterogena skupina, ali razlike, kako krajevne tako i idejne, prelaze u drugi plan. Ono što postaje važno jest pripadnost Isusu Kristu i poslušnost njegovo riječi. To čini od njih nove ljude. Više ih ne prepoznajemo po onome što su bili, nego po novoj pripadnosti Isusu Kristu. Isus je promijenio životno usmjerenje toj skupini svojih učenika kao što je promijenio ime njihovom prvaku Šimunu prozvavši ga Petrom. Toj dvanaestorici povjerava isto poslanje koje ima i On. Oni trebaju činiti ono sto čini i Isus. Njima je rekao: "Propovijedajte: približilo se kraljevstvo nebesko! Bolesne liječite, mrtve uskrisujte, gubave čistite, zloduhe izgonite!" To je moć koju daje Isus Krist. To je snaga Evandjela, koja ne dolazi od dvanaestorice, ni od njihove tradicije, ni od njihova porijekla, ni od njihovih osobnih sposobnosti. Učenicima, koji su začudeni povjerenjem što im ga daje Učitelj, Isus kaže: "Besplatno primiste, besplatno dajte!" Ta moć dolazi od Boga i On je daje onima koje poziva i izabire.

U drugom čitanju sustarješina Petar obraća se starješinama. Starješine, prezbiteri predstavljeni su kao pastiri Božjega stada koje je njima povjerenio. Svoju službu trebaju vršiti vjerno, odgovorno i zauzeto. "Pasite povjereni vam stado Božje... ne prisilno, nego dragovoljno, po Božju; ne radi prljava dobitka, nego oduševljeno; i ne kao gospodari Baštine nego kao uzori stada." Primjer i uzor za tu službu je evanđeoska slika Dobrog Pastira. Autor poslanice poznae poteškoće i napasti; zato starješine stada poziva na budnost. Pravi pastir treba stalno slijediti Isusa Krista. Jedini privilegij, a i dužnost pastira izražen je u pozivu svetog Pavla: "Budi uzor vjernicima u riječi, u vladanju, u ljubavi, u vjeri,

u čistoci" (1 Tim 4, 12). To je dužnost i privilegij pastira, tj. biskupa i svećenika. Njihova je služba teška, ali i časna. Ona je usmjerena prema posljednjem danu kada će se pojavit vijenac slave onima koji su ga slijedili kao "dobri i vjerni sluga".

Biblijske odlomke današnje Euharsitije možemo sažeti u temeljnu poruku: trebamo se svim biskupi, svećenici, redovnici, redovnice i vjernici laici ugledati uvijek više u Isusa, Jedinorodenoga Sina Očevog, Raspetog i Uskrsnulog; Njega slijediti iz dana u dan u vlastitom pozivu svoga života i ne prestati svaki dan Njemu se klanjati i Njega razmatrati u tišini svoga srca.

Danas, na četrdesetu obljetnicu biskupskog ređenja mons. Marijana Oblaka svi zajedno želimo dati hvalu Bogu za dar poziva, ali i za dar, koji je u nekom smislu još i veći: dar ustrajnosti. Mnogi su imali dar poziva, ali na žalost svi nisu sačuvali dar postojanosti.

U mislima želimo obuhvatiti četrdeset godina biskupske službe mons. Oblaka. Njega je biskupom imenovao papa Pio XII. 30. travnja 1958. Za biskupa je zaređen na današnji dan prije četrdeset godina. Tada je zajedništvo naše domovinske Crkve predsjedao zatočeni kardinal i zagrebački nadbiskup sluga Božji Alojzije Stepinac. Prošlog petka, na blagdan svetoga Tome Apostola, sadašnji je papa Ivan Pavao II. na najslužbeniji način ubrojio časnog slугу Božjeg među mučenike Katoličke crkve. Biskupska služba nadbiskupa Oblaka obuhvaća neposredno predkoncilsko razdoblje, vrijeme Drugog vatika-

nanskog sabora, prvo postkoncilsko doba vrenja i iskušenja, vrijeme sveopće duhovne obnove i pripreme hrvatskog naroda od Solina, preko Nina do Marije Bistrice za novo povjesno razdoblje postkomunizma, razaranja Domovinskog rata te početak obnovljene hrvatske Države.

Ovo slavlje je znak postojanosti Katoličke crkve kroz sve bure i oluje koje su je zadesile na njezinu hodočasničkom putu. Čini nam se da današnji Slavljenik svojom pojavom tih i dosta-janstveno poručuje: treba ustrajati u vjernosti Kristovom poslanju, u zajedništvu Katoličke crkve i u sinovskoj odanosti Petrovom nasljedniku. Stoga danas s ponosnom radošću zahvaljujemo Trojedinom Bogu za 40 godina vjernog i požrtvovnog biskupskog života i rada mons. Marijana Oblaka, umirovljenoga zadarskog nadbiskupa i molimo Dobrog Pastira da dade nove, toliko potrebne mlade svećenike ovoj Zadarskoj nadbiskupiji i čitavoj Katoličkoj crkvi u hrvatskom narodu.

Pripremamo se za drugi pohod Svetog Oca Ivana Pavla II. Hrvatskoj i za veliki dan proglašenja blaženim sluge Božjega, mučenika kardinala Alojzija Stepinca, što će se dogoditi u Hrvatskom nacionalnom svetištu u Mariji Bistrici 3. listopada ove godine. Neka se i ovo Slavlje ugradji u pripremu za milosne dogadaje koje s radošću očekujemo.

Molimo za Jubilarca, molimo za sve naše pastire i preporučimo ih zagovoru svetih pastira i Mariji, Majci Dobrog Pastira Isusa Krista i našoj Majci. Amen.

VIJESTI I DOGAĐAJI

NADBISKUPOV SUSRET S RAVNATELJIMA OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA

U srijedu, 10. lipnja o. g., u Županijskom poglavarstvu u Zadru, održan je susret mons. Ivana Prende, nadbiskupa zadarskog i mons. Milivoja Bolobanića, generalnog vikara i ujedno odgovornog za odvijanje nastave vjeronauka u Nadbiskupiji, s ravnateljima osnovnih i srednjih škola na području Zadarske županije. Susretu je bio nazočan prof. Miljenko Marinović, pročelnik Županijskog ureda za školstvo. Održana su dva odvojena susreta, posebno s ravnateljima osnovnih, a posebno srednjih škola. U otvorenom dijalogu razgovaralo se o svim pozitivnim dostignućima nastave školskog vjeronauka, te o tekućim problemima i potrebama vjeronauka,

uključujući i status vjeroučitelja i njegovo uklapanje u redoviti tijek školske nastave, te uopće o liku i radu vjeroučitelja. Iznesena su sva dosadašnja pozitivna iskustva i dostignuća u radu s različitim uzrastima mlađih. S ravnateljima srednjih škola govorilo se i o potrebi suradnje između Obiteljskog centra Nadbiskupijskog Caritasa i zadarskih škola na suzbijanju ovisnosti među mlađima. Inicijativa nadbiskupa Prende o susretu prihvaćena je s razumijevanjem i on će postati redoviti put dijaloga o vjeronauka.

L M

SUSRET NADBISKUPA PRENDE I EPISKOPA LONGINA

U srijedu, 10. lipnja o. g., u Nadbiskupskom domu u Zadru, mons. Ivan Prenda, zadarski nadbiskup, primio je preosvećenog gospodina Longina, pravoslavnog episkopa dalmatinskog, koji se nedavno vratio u svoju eparhiju rezidenciju u Šibeniku. Susretu su bili nazočni mons. Milivoj Bolobanić, nadbiskupski generalni vikar, i prof. Livio Marijan, nadbiskupov tajnik, te protovjerej stavrofor g. Ilija Karajović i protovjerej prof. Slavko Zorica, eparhiji tajnik. Episkop Longin izvjestio je o obnovi pastoralata pravoslavnih vjernika na zadarskom

području, a razgovaralo se i o provedbi ranijeg dogovora o prodaji nekih zemljišnih čestica u vlasništvu pravoslavne općine sv. Ilike Zadarskoj nadbiskupiji radi proširenja nadbiskupske klasične gimnazije. Episkop i Nadbiskup razgovarali su i o potrebi strpljenja i postupnosti u stvaranju suživota između katoličkih i pravoslavnih kršćana na ovom, u ratu teško ranjenom području.

L M

13. Don Ivan Kordić SDB, dosadašnji župnik, imenovan je župnikom-voditeljem "in solidum" župe Gospe Loretske, Zadar-Arbanasi.
14. Don Božidar Šimičić SDB imenovan je župnikom "in solidum" župe Gospe Loretske, Zadar-Arbanasi.
15. Fra Mladen Kovačević OFM razriješen je službe župnika Perušića.
16. Fra Nedjelko Jukić OFM razriješen je službe župnog vikara Perušića i imenovan župnikom te župe.
17. Don Mario Soljačić imenovan je članom Ekonomskog vijeća Zadarske nadbiskupije.
18. Don Srećko Petrov, st., razriješen je službe župnika Sutomišćice-Poljane zbog starosne dobi i umirovljen.

**ZAHVALNO SLOVO NADBISKUPA MARIJANA OBLAKA NA SVRŠETKU
SVEČANE MISE, ZADAR, 6. 7. 1998., KATEDRALA SV. STOŠIJE**

Poštovani nazočnici! Zahvaljujem Bogu Ocu, po Isusu Kristu, Sinu njegovu jedinomu i našemu Gospodinu, u Duhu Svetom, da me je odabrao za svetu službu biskupstva u Crkvi zadarskoj i u sv. službi uzdržao me već 40 ljeta.

Zahvaljujem našemu gospodinu nadbiskupu mons. Ivanu Prendi i članovima Odbora što su upriličili, da se ovim euharistijskim slavlјem obilježi 40. obljetnica moga biskupskog ređenja, koje se zbilo baš na današnji dan, 6. srpnja 1958. godine, u ovoj katedrali sv. Stošije u Zadru. Bila je to godina lurdskih ukazanja kad se Gospa predstavila Bernardici imenom "Ja sam Bezgrešno začeće." Budući da sam rođen i kršten na blagdan Bezgrešnog začeća Bl. Dj. Marije, 8. prosinca 1919. godine, učinilo mi se prikladnijem uzeti biskupsko geslo "Cum Maria - S Marijom".

Zahvaljujem Svetom Ocu Ivanu Pavlu II. na prigodnoj čestitci i apostolskome blagoslovu.

Zahvaljujem mons. Josipu Bozaniću, nadbiskupu zagrebačkomu i predsjedniku naše

Hrvatske biskupske konferencije, na održanoj homiliji.

Zahvaljujem uzoritom gospodinu kardinalu Franji Kuhariću, braći u Episkopatu, Prezbiteriju Crkve zadarske, redovnicama, gosp. Županu i predstavništvu grada Zadra, Centralnom gradskom crkvenom pjevačkom zboru s dirigentom i orguljašem, liturgijskim poslužnicima i svima, svima nazočnima na vašemu sudjelovanju i vašoj molitvi.

Uz osjećaj zahvalnosti Bogu, zahvalnosti suradnicima moje biskupske službe, i zahvalnosti svima vama prožima me svijest o nedostojnosti i ljudskim slabostima. 40. obljetnica moga biskupskog ređenja za mene je prigoda pitati se pred Bogom i vama, jesam li u vremenu u koje me je Gospodin postavio na čelo Crkve zadarske ispunio Božju volju i očekivanja klera i Božjega puka? Zato od Gospodina molim milosrđe, a od vas oproštenje.

Hvala vam!

**RIJEČ NADBISKUPA IVANA PRENĐE NA PRIMANJU
U SJEMENIŠTU "ZMAJEVIĆ"**

Dragi oče Nadbiskupe zadarski u miru!

Zahvalili smo Gospodinu za Vaš visoki jubilej u služenju Bogu, Crkvi i hrvatskom narodu.

Na početku našeg bratskog druženja u našem sjemeništu želimo Vam i ovim načinom biti blizi, zajedno sa subraćom, nadbiskupima, biskupima, svećenstvom, predstavnicima građanske vlasti, Vašom rođbinom i uzvanicima.

Bili ste pomoćni biskup, a potom i nadbiskup ove mjesne Crkve u teškim, olovnim vremenima, kada je trebalo mnogo moliti, raditi, trpjjeti i izdržati. Bili ste pastir koji je svojom životom i

pisanom riječi, svojim služenjem želio omogućiti vjernicima svoje Nadbiskupije da što bolje upoznaju i žive Evandelje Isusa Krista i njegove Crkve. Željeli ste ih utvrditi u vjeri otaca i nadi koja ne postiđuje. Svojim molitvama željeli ste isprositi rosu milosti i Božjega blagoslova na mnogostrukе potrebe hrvatskog čovjeka, posebno ojađenih i ugroženih.

Na iskrenoj pažnji i ljubavi svome smo natpastiru u miru sinovski zahvalni. Njegov uporan trud i dobru volju, te vjerno služenje Zadarskoj Crkvi neka Sin Božji, naš Dobri Pastir, stostruko nagradi i najobilnije blagoslovi.

**RIJEČ NADBISKUPA MARIJANA OBLAKA NA PRIMANJU
U SJEMENIŠTU "ZMAJEVIĆ"**

Poštovani uzvanici!

Zahvaljujem našemu gospodinu Nadbiskupu na pozdravu, upućenoj riječi i ovome primanju.

Međašnji događaj moga života bilo je moje biskupsko imenovanje i ređenje. 40. obljetnicu moga biskupskog ređenja najradije bih proživio u intimi i povučenosti. Biskup se ne postaje za

sebe. Biskup u Crkvi je za druge. Zato danas nisam sam. Zato sam danas s vama. Hvala vam da ste, svojim odazivom, i vi sa mnom.

Bilo nam na blagoslov i radost i porast zajedništva i ovo druženje! Ugodno se osjećali!

Hvala vam!

**BLAGOSLOV KAMENA TEMELJCA NOVE ŽUPNE CRKVE SV. ANTUNA
PAĐOVANSKOG U ZADRU-SMILJEVAC, 13. 6. 1998.**

POVELJA

Blagoslova temeljnog kamenova nove župne crkve sv. Antuna Padovanskog
u Zadru-Smiljevac

U ime Kristovo. Amen.

Godine Gospodnje tisuću devetstotina devedeset i osme, mjeseca lipnja, dana trinaestoga, na blagdan zaštitnika župe sv. Antuna Padovanskoga, kada je vrhovni poglavac Katoličke crkve bio papa Ivan Pavao II., a Zadarskom nadbiskupijom upravljao nadbiskup Ivan Prenda, za župnika don Mladena Kačana, po projektu Pavla Bezića, dipl. ing. arh., plemenitim darom mons. Šime Duke iz Rima, uz naznoćnost brojnjog svećenstva i puka grada Zadra, položen je temeljni kamen nove župne crkve.

Župnik:

Don Mladen Kačan

Župno vijeće:

Nikola Vrsaljko

Alma Kardum

Zvonko Šikić

Toma Brkić

Nadbiskup:

+ Ivan Prenda

ODREDBE

ODBOR ZA HODOČAŠĆA PRIGODOM PAPINA POSJETA

Nadbiskupski ordinarijat Zadar
Broj: 1051/1998.

Svim Župnim uredima Nadbiskupije zadarske
Svim redovničkim zajednicama u Nadbiskupiji zadarskoj

Budući da se približava dolazak Svetoga Oca u pastoralni posjet našoj Crkvi i Domovini, potrebno je intenzivirati duhovnu i tehničku pripremu. Naša Biskupska konferencija dala je potrebne upute da se pripremi građa za homilije u razdoblju poslike Velike Gospe do dolaska Pape Ivana Pavla II. i kateheze za nekoliko tjedana kroz rujan.

Pripreme za hodočašća u Mariju Bistrigu i Split odvijat će se na biskupijskim razinama. Radi što uskladenije pripreme ovime imenujem ODBOR za pripremu hodočašća kome je na čelu generalni vikar naše Nadbiskupije, mons. Milivoj Bolobanić, a članovi su mu DEKANI Nadbiskupije zadarske.

Na početku tjedna po Velikoj Gosi u Nadbiskupskome domu neka se sastane Odbor i stvari plan za sljedeće korake koje treba učiniti na župama, kako bi se pravovremeno učinilo sve za uspješna hodočašća i tako osiguralo, koliko je do svih nas, da što veći broj naših vjernika bude sudionikom povijesnih događaja posjeta Svetoga Oca i beatifikacije sluge Božjega Alojzija kardinala Stepinca.

Primite moj pozdrav i blagoslov.

+ Ivan Prenda, nadbiskup

IMENOVANJA

1. Don Tomislav Baričević razriješen je službe župnika Sukošana i stavljen na raspolažanje Vojnom ordinarijatu za dušobrižničku službu Hrvatske vojske i policije.
2. Don Pavao Zubčić razriješen je službe župnika Nina i Zatona, te imenovan župnikom Sukošana.
3. Don Šime Kevrić razriješen je službe župnika Zemunika i Galovca, te imenovan župnikom Nina i Zatona.
4. Don Boris Pedić, mladomisnik, imenovan je župnikom Zemunika i Galovca.
5. Don Ivan Mandić razriješen je službe župnika Vira i vraća se u Vrhbosansku nadbiskupiju.
6. Don Nedjeljko Badurina razriješen je službe župnika Kolana i Barbata, te imenovan župnikom Vira.
7. Don Marino Ninčević, mladomisnik, imenovan je župnikom Kolana i Barbata.
8. Don Mario Gržanov razriješen je službe župnika Premude.
9. Don Mihovil Cukar razriješen je službe župnika Silbe.
10. Don Pavao Šindija imenovan je župnikom Silbe i Premude.
11. Don Hrvoje Kolak imenovan je župnim vikarom župe sv. Ivana Krstitelja, Biograd-Kosa.
12. Don Josip Bunić SDB razriješen je službe župnog vikara župe Gospe Loretske, Zadar-Arbanasi.